

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

Caput II. De mediis ad proficiendum in charitate Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

CAPUT II.

De mediis ad proficiendum in charitate Dei.

Explicuimus suprà in gradu primo *Media* pro *incipientibus* diligere Deum, & tendere ad perfectionem, talia scilicet, quæ Tyronum ac Novitiorum conditioni ac statui sunt accommodata. Nunc verò ulterius progrediendum & de sublimioribus mediis tractandum est, quæ ad ipsum perfectionis apicem cum Divinâ gratiâ promovere nos possunt.

§. I.

De majori puritate conscientie acquirendâ.

261. **N**on est hic amplius sermo de emundatione & purificatione conscientie à peccatis mortalibus: hic enim labor *incipientium* est, non *proficientium*. Quin & sæculares ac laici omnes tenentur mortalia commissa expiare, & à committendis sibi sub pœnæ æternæ reatu cavere. Neq; hoc loco amplius agitur de fugâ peccatorum venialium, quæ cum plenâ advertentiâ intellectus & deliberatione voluntatis admittuntur; quia etiam talia excludit conscientie teneritudo, quæ in primo gradu obtineri debet. Qui ergò in Secundo *proficientium* gradu consistunt, propius jam ad similitudinem & Imaginem Christi accedere debent.

bent.

bent, qui peccatum non fecit, nec inventus est delictus in ore ejus. 1. Petri 2. adeoq; conari debent

Primò, ut deinceps nullum veniale peccatum exterius committant, five ut in dictis suis & factis externis se irreprehensibiles exhibeant, possintq; suis obrectatoribus & calumniatoribus liberè in faciem dicere illud Christi *Matt. 8.* *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Nam sancti viri ita se in operibus suis, Deo Auctore, custodiunt, ut omninò, undè accusentur, exterius non inveniatur; inquit S. Gregorius *lib. 11. moral. c. 19.* Undè S. Basilius in *Psaln. 32.* monet, prius actiones corporis corrigere oportere, ut decenter ac congruè eas perficere possis juxta præscriptum Divini verbi; ac sic tandem ad intelligibilem contemplationem ascendere. Rationem dat in *c. 4. Isaia.* Peccata enim, quæ superficialitè admittuntur, & externè apparent, sunt, levia, sordi cuiusdam similia videntur.

Secundò conari debent proficientes, ut peccata venialia etiam solùm materialia caveant, quæ scilicet ob defectum advertentiæ rationis omni culpâ vacant, dicunturq; imperfectiones & defectus; uti distractiones involuntariæ, inanis digitorum agitatio seu tympanizatio, masticatio festucæ, cinguli vel rosarii in extremitatibus rotatio, digitorum singulorum ad strepitum edendum instituta tractio, capitis motus non necessarius, manuum in colloquio familiarum gesticulatio, verba ex motu primo iracundè prolata, genu unius in sedendo supra alterum positio &c. Quamvis enim talia in sæcularibus

non v
minu
in La
sapien
peccat
Velim
de succ
maxim
dè S.
statu,
hil fia
quod r
Ter
ut ag
gilitas
tiatæ
fectiss
modò
nyfus
cens:
comm
secund
militu
mem
lem in
dixit:
care i
quent
nima
horro
agrè
impor

non

non videantur adeo reprehensibilia; nihilominus Religiosi, qui teste S. Nazianzeno *Orat. in Laud. S. Basilii sunt Ecclesia pars selectior sapientior*, debent esse non solum sine macula peccati, sed etiam sine ruga imperfectionum. *Velim non ignores*, ait idem Nazianzenus *Orat. de fuco*, *Rugam tibi unam turpiorem esse, quam maxima vulnera iis, qui in mundo vivunt*. Unde S. Augustinus in *Regula* monet: *In incessu, statu, habitu, & in omnibus motibus vestris nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum: Sed quod vestram deceat Sanctitatem*.

Tertio eò usq; progredi debent ac proficere, ut agrè ac difficulter labantur in ea, in quæ fragilitas humana & Naturæ nostræ peccato vitiatæ conditio pertrahit etiam quandoq; perfectissimos, sed nolentes; Ita ut quodammodo fiant impeccabiles: Sicut monet S. Dionysius Areopagita *Eccles. Hierarch. c. 3.* dicens: *Oportet nos, si ad Deum desideramus per communionem ascendere, in Divinissimam sui, secundum carnem, vitam respicere, & ad eam similitudinem mirabili impeccabilitate in Deiformem & immaculatum habitum recurrere*. Qualem impeccabilitatem videtur obtinuisse, qui dixit: *quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum? Genes. 39.* Qui enim frequenter & efficaciter quævis peccata etiam minima detestatur & abominatur, tandem in isto horrore & aversione à peccatis ita firmatur, ut agrè ac difficulter peccet, ac quodammodo impotens ad peccandum efficiatur; Sicut dicitur

ne

tur 1. Joann. 3. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, & non potest peccare.* Unde Roman. 8. dicit Apostolus: *Quis nos separabit a charitate Christi? certus sum, quia neq; mors, neq; vita, neq; Angeli &c. Neq; creatura alia poterit nos separare a charitate Dei.* Et de Monachis S. Pachomii scribit Ruffinus in vitis Patrū lib. 3. n. 35. *quod impossibile (moraliter) fuerit, aliquem apud eos verbum otiosum loqui; Sed ea tantum, quae de Sanctis scripturis didicerant, errant inter se conferentes, & exponentes de capitulis Scripturarum, quae ad timorem Domini confirmarent, & illuminarent animas eorum.* Quia per odium & detestationem verborum otiosorum tantam aversionem habitualement contraxerant, animosq; suos ita obfirmaverant, ut eis difficillimum accideret & aegerimum, tales sermones proferre otiosos.

262. Porro media ad puritatem conscientiae tam sublimem consequendam non sunt alia, quam quae supra tradidimus in gradu primo pro incipientibus. Si enim diu & exacte frequententur; tandem ad hunc nos effectum perducent. Dico exacte: nam qui obiter tantum & luride examen suum conscientiae peragit, post annos plures in Habitu & professione Religiosa exactos idem erit, qui in ingressu fuit. Dixi etiam, si frequententur: quod maxime intelligendum est de memorato Examine; quod Doctores Affectivi & Spirituales magistri ita volunt frequentari; ut saltem bis quolibet die instituat, tempore videlicet matutino, & vespertino; Si-

cut

cut testatur S. Dorotheus apud Eusebium Nie-
 renbergium in *Doctrin. Ascet. lib. 2. doctrinà 2.*
c. 8. dicens: Docuerunt saepe nos majores nostri,
quo pacto purgemus nos ipsos per singulos dies, ut
scilicet ad vesperam perscrutemur nobiscum, quo-
modo transactam diem exegerimus; & rursum
manè, quomodo noctem; & sic pœnitentiam aga-
mus apud Deum, ut par est, in quo peccasse nos
deprehenderimus. Sanè cùm admodum delin-
quamus, peccemusq; obliviscamurq; delicta & pec-
cata nostra, opus esset nobis in horas diligenti cu-
râ & examinatione, quo pacto scilicet ambulemus.
Deberetq; unus quisq; nostrum à seipso tanquam
judex rationem cujuslibet facti extorquere, & di-
cere: ut quid locutus sum infelix, qua fratrem
meum morderent, & carperent? ut quid fra-
irem aliquid facientem judicavi? ut quid eum
contempsi? ut quid murmuravi? cur coquum in-
crepavi? cur pudore illum affecti? Dixit mihi
caremoniarum princeps, vel qui vis alius fratrum
verbum; nec ferre potui, ac statim adversus il-
lum locutus sum verbum. Sicq; per singulos di-
es agendum nobis esset, discutiendum, & cognos-
cendum, quo pacto ambulemus. Debet item quis
à se exigere, ut noctem transierit, si videlicet &
cum diligentia & promptitudine ad vigilias sur-
rexerit. Et S. Bernardus de vitâ solitar. Ma-
nè praterita noctis fac à temetipso exactionem,
& ventura diei tibi indicito cautionem. Vespere
praterita diei rationem exige, & superveni-
entis noctis fac indictionem. Item Dionysius
Rikelius de vitâ solitar. art. 24. Manè inquirat,
que-

me

quemadmodum nocturnum tempus exegerit, quâ
 alacritate divina persolverit: Et item qualiter
 instantem diem fructuose decurrat, sapienter in-
 stituat. Denique vespere contuendum, quomodo
 dies ipse defluxit, quid agendorum omissum, quid
 etiam committendorum commissum, quid profe-
 cerit, quantumque proficere potuerit, sed neglexit;
 atque adveniendi se nocti præparet. Addit S. Bo-
 naventura in Regul. Novit. etiam ante men-
 sam debere præmitti Examen conscientie. Cum
 pulsatur, inquit, campanella ad mensam vel ad
 comedendum; stes in silentio, Et examina te ip-
 sum, quomodo in Oratione vel lectione, vel in ser-
 vitus laborasti.

S. 2.

De incremento Humilitatis.

263. **C**ertum est, inquit Dionysius Carthusia-
 nus tract. de profess. monast. art. 1. quod
 Religiosæ personæ, quæ in charitatis sinceritate ac
 profectu non crescunt, substantialia vota inani-
 ter promiserunt. Porro in charitate non crescit,
 nec proficit, nisi qui in verâ Humilitate crescit.
 Quia non potest quis absque virtute Humilita-
 tis crescere in aliis tribus virtutibus, nempe in
 Paupertate Spiritus, Castitate & Obedientia;
 quæ necessaria sunt media ad proficiendum in
 charitate. Unde S. Chryostomus homil. 35. in
 Genes. monet: Bonis operibus nostris humilita-
 tem quasi fundamentum substruamus; ut secure
 virtutes superstruere valeamus: Virtus enim
 non est, nisi conjunctam habeat Humilitatem.

Qua

Qui hoc fundamentum rectè jecerit, poterit, in
 quantam voluerit altitudinem, structuram exci-
 tare. Juxta S. Basilium *serm. de Abdicat. Animè*
in virtute progressus, in humilitate progressus
est. S. Thomas Aquinas interrogatus quod es-
 set signum spiritualis profectus, respondit:
Qui delectatur risu & dissolutione, qui appetit
honores, qui agrè fert vilem de se hominum opi-
nionem; talis etiamsi miracula faceret, non est
profectus. Deniq; S. Dorotheo teste *serm. 14.*
Omnis virtus ex humilitate gignitur, & cum
humilitate producitur, & exercetur. Omnium
 Sanctorum profectus atq; perfectio accessus qui-
 dam est & progressus ad humilitatem. Debet igitur
 Profectus non solum de virtute Humilitatis
 in Novitiatu exercitâ nihil remittere; verum
 etiam eandem magis in se firmare, profundius
 radicare, & ad plures perfectioresq; illius actus
 se extendere.

264. Hujusmodi autem imprimis est, si non
 solum patienter feramus, sed etiam hilariter,
 gaudenter, & cum animi *exultatione* accepte-
 mus, atq; etiam cum ingenti *desiderio* & *avidi-*
tate expectemus, & summis votis exoptemus,
 ut cum Christo habeamur despecti & novissimi
 virorum, cum iniquis & sceleratis reputemur,
 atq; etiam illis postponamur; nullo favore,
 gratiâ, officio & servitio digni æstimemur;
 tanquam fatui & stulti rideamur & illudamur;
 omnia mala de nobis judicentur & dicantur
 (absq; tamen culpâ nostrâ, & quantum sine
 Dei offensâ fieri potest) ita ut ex animo gau-
 deamus,

Qo

deamus,

ne

deamus, si iisdem ignominiosis appellationibus afficiamur, quibus innocentissimus Dei Filius in hoc mundo non solum à plebe, sed etiam à Magistratu, Summis Sacerdotibus & scribis affectus fuit, quando eum vocitârunt & diffamârunt ut Hominem voracem & vini potatorem, insanum, peccatorem, Dæmoniacum, blasphemum, populi seductorem &c. Qui enim talia refugit, satis ostendit, quod non sit de Familiâ humilis Christi; qui *Matth. 10.* ait: *Si Patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus? non est Discipulus super Magistrum, nec servus super Dominum suum. Sufficient Discipulo, ut sit sicut Magister ejus; & servo, sicut Dominus ejus.* Undè S. Bernardus *epist. 249.* *Non bonus est color, si quispiam sanctorum anxie suam abiectionem ferre videatur: de quo etiam non gaudere & non gloriari minus est à perfecto.* Et *serm. 16. in Cantic.* *Verus humilis vilis vult reputari, non humilis prædicari: gaudet contemptu sui.* Item B. Laurentius Justinianus apud Nicolaum Lancicium *opusc. 8. de Humilit. c. 11.* *Non est tanta virtutis contemnere honores, quam contemptum appetere. Plus est enim, ut male affici negligas, quam ut bene affici non cupias. Cæterum illud summa perfectionis, ut male affici desideres. Imò effectus superbiæ est, si quis magis ambiat laudari; quam despici; bonus haberi, quam malus; Sicut ait idem B. Laurentius Justinianus *lib. de Humilit. c. 1.* *Experientiâ teste pauci reperiuntur numero, in comparatione cæterorum, qui saltem naturali exagitati impulsu præesse potius non ambiant.**

biant,
despici
ni exij
sunt su
sunt f
virtut
liabus

265
conseq
est, ut
ab aliis
prædic
qui for
tentur
irridea
Filio, c
ctissim
non,
nem,
lumnia
iniquif
abjectu
peribu
applau
rium c
ctation
pere b
S. Gre
aur e la
sibus
mum
nam g
contri

biant, quàm subesse, laudari magis appetant, quàm despici; atq; plus concupiscant ab hominibus boni existimari, quàm mali. Hæc procul dubio sunt superbia germina; hæc, inquam, elationis sunt filia, quæ nisi sedulâ coerceantur disciplinâ virtutum, ex quotidiano accrescunt usu & ex familiaribus spiritualibus efficiuntur matres.

265, Alius Humilitatis actus ex præcedente consequens & proficientibus maximè proprius est, ut in operibus suis aut dictis non quærant ab aliis suspici, laudari, magni æstimari, & deprecari; sed æquo lubentiq; animo ferant, si qui forsan gesta & dicta eorum malè interpretentur, carpant traducant, contemnant vel irrideant: Neq; enim meliores sunt ipso Dei Filio, qui ex operibus suis Divinissimis & perfectissimis sæpius & ferè communiter retulit non, laudem & applausum, sed contradictionem, vituperium, contemptum, irrisionem, calumniam & infamationem, sinistras opiniones, iniquissima judicia, & obrectationes. Nimis abjectus, vilis & terrenus est animus, qui in operibus suis aut sermonibus quærit gloriam & applausum hominis; aut propter unius vel plurimum opinionem, censuram dicteria, & obrectationem dejicitur animo, tristatur, aut ab opere bono desistit. *Magna recordia est, inquit S. Gregorius lib. 8. moral. c. 25. laboriosa agere, & auræ laudis inhiare; forti opere præceptis cælestibus inservire, sed terrena retributionis præmium quærere.* Nec potest negare, quod vanam gloriam captet & ambiat, qui propterea contristatur, aut conturbatur & affligitur, vel

etiam indignatur, quia ejus opera & gesta ab aliis vituperantur aut parvipenduntur: si enim ea propter homines non fecisset, sed propter Deum, non curaret etiam hominum judicia & censuras; Sed his neglectis & contemptis vel dissimulatis, ad solius Dei respiceret approbationem; diceretq; cum Apostolo. *1. Corinth. 4. Mihi pro minimo est, ut à vobis judicer.* Et *Galat. 1. An quæro hominibus placere? si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.* Adde, quod impossibile moraliter sit, opera sua ita omni ex parte perficere, ut non aliquibus saltem displiceant. Sicut patet in Christo; de quo alii dicebant: *quia bonus est: alii autem dicebant, non, sed seducit turbas.* Aliqui conciones ejus laudabant, alii econtrà dicebant auditoribus: *insanit: quid eum auditis?* *Joan. 10.* Aliqui clamabant: *benè omnia fecit.* Alii vero asseriebant: *Non est hic homo à Deo, qui Sabbathum non custodit.* Nos scimus, quia hic homo peccator est. *Joann. 9.* Quod si igitur ipsa Dei sapientia inter homines degens, & operans ea, quæ pater cœlestis injunxerat, ita ut, quæ placita sunt ei, faceret semper, nihilominus omnium hominum, etiam eorum, qui prudentes videri volebant, & ut tales habebantur, utpotè in dignitatibus constituti, iudicis & opinionibus non satisfacit; sed multorum sinistras interpretationes, censuras, obrectationes, calumnias & contradictiones passa est: Quomodo nos impetrare & procurare poterimus, ut opera & dicta nostra omnibus hominibus pla-

ceant,

200

ceant, nullusq; illa carpat, vituperet, aut male interpretetur? Sufficiat ergo nobis, quod in iis, quæ præstanda nobis sunt, diligentiam moralein impenderit us, & per ea Soli Deo placere intenderit: de reliquo si obtrectator aliquis contra nos insurrexerit; dicamus apud nosmetipsos: putasne tu miser homo, quod tale opus fecerim, ut tibi probaretur illud, & placeret? Erras: *propter te non cæpi; propter te non desinam.* Ita nos monet S. Basilus in *constitut. Monast. c. 11.* ut, dum aliquid in publico coram hominibus peragimus, *conjectis in caelestem laudatorem oculis, neq; illorum laudes magnoperè curemus; neq; vituperatione ab eo ullo modo dimoveamur.*

266. Præterea ex eodem Humilitatis Actu, quo desideramus esse cum Christo despecti & Novissimi virorum in hoc mundo, sequitur etiam, quod debeamus Honores, dignitates, prælaturas, & officia splendida seu honorifica declinare (quantum salvâ obedientiâ & charitate possumus) & eligere abjecti esse in Domo Dei; imitantes in hoc Filium Dei, qui, *cum cognovisset, quia venturi essent, ut raperent eum, & facerent eum Regem, fugit in montem ipse solus Joann. 6.* Maluitq; in hoc mundo degere inglorius, abjectus, & despectus; Sicut ait Isaias c. 53. *Vidimus eum despectum & novissimum virorum. Scilicet Fabrum. Marc. 6. Et Fabri Filium. Matth. 13. Cum iniquis reputatum. Marc. 15.* Quod enim virtute Humilitatis careat, qui prælationes & honorata officia quærit, vult-

que libentius præesse, quàm subesse, testatur S. Basilius *constitut. Monast. c. 31.* dicens: *Is satius se à charitate Humilitateq; disjunctum declarat, qui primas desiderat.* Et in *Regul. brevior. interrogat. 35.* dum ad quæstionem, ex quibus signis dignoscatur superbus, respondet: *cognoscitur ex eo, si ea quærat, undè cæteris superior sit.* Quàm autem indecens, probrosa, atq; etiam damnosa, & noxia sit hæc in Religiosis superbia, declarat idem S. Doctor in *constitut. Monast. c. 10.* his verbis: *Inter Fratres principatum nullo modo appetere Monachus debet. Si quidem diabolica illa pestis est, & libidinis dominandi labes. Quæ res insigne est primæ illius Diaboli pravitatis indicium. Et sine dubio qui in hujus vitii tempestate est, is eodem planè cum diabolo malo laborat. Qui autem ab eo captivi tenentur, eos invidios, contentiosos, insimulatores, impudentes, calumniatores, assentatores, veteratores, humiles ubi non convenit, illiberales, gloriosos sexcentis deniq; aliis hujusmodi turbis refertos existere necesse est. Etenim qui est ejusmodi, is idoneis invidet, ac palàm traducit: quin erit sæpè numero, cum illorum etiam interitum exoptabit; quò videlicet sublati de medio, qui tales sunt, in deserendis muneribus necessario suffragia ad ipsum deveniant, Atq; ex hoc etiam aliud sequetur; quod iis, penes quos illa deserendi potestas erit, adulabitur &c. Item ibidem c. 25. Prorsus ab omni ambitione alienum habere animum Monachus debet. Nam si in hac vitâ laboribus ac rectè factis suis esse præmium vult, mi-*

sera

sera p
atern
verò
nes la
recipe
non a
tiusq;
ta glo
quide
certa
pensan
nus P
turius
summi
mibi e
nus,
Salva
rursur
oportet
si habet
otium
tione p
rifi, se
tat, hu
Si sem
habet,
ad inf
sum h
simeq;
antem
rectè e
es, &
te dien

fera profectio illius mercedis conditio est, qui pro
 eternarum rerum jactura caducas paciscatur. Si
 vero secum decreverit, velle se in hac vita ago-
 nes laborum perferre, & eorum mercedem in caelo
 recipere; non modo honores ultrò ipse consecrari
 non debet, sed nè oblatos quidem admittere, po-
 tiusq; recusare, atq; rejiceret: nè consequentis vi-
 ta gloriam praesens honor imminuat: quando-
 quidem praesens vita universa laborum est atq;
 certaminum; contraq; futura in praemiis com-
 pensationibusq; posita est: quemadmodum Mag-
 nus Paulus de hac vita in aliam proximè migra-
 turus ait: Bonum certamen certavi, cursum con-
 summavi, fidem servavi: de reliquo reposita est
 mihi corona justitiae; quam reddet mihi Domi-
 nus, non hic, sed in illa die justus Judex. Item
 Salvator: in mundo hoc pressuram habetis. Et
 rursum idem Apostolus: per multas tribulationes
 oportet vos introire in regnum caelorum. Proinde
 si habes in animo, in futurum regnare; hic noli
 otium, noli honorem consecrari, caveat omni ra-
 tione pietatis cultor ne honores consecratur, ceter-
 isq; se preponi velit. Omnis enim qui seipsum exal-
 tat, humiliabitur; & qui se humiliat, exaltabitur.
 Si semet ipsum pietatis cultor in altum extulerit,
 habet, qui graviter & potenter illum affligat, &
 ad inferos usq; possit deprimere. Si contra seip-
 sum humiliaverit; splendidissime magnificentis-
 sineq; extolletur. Quippe cum Deus humili-
 antem se in altum extollat. Expectato igitur
 rectè extollentem, o Monache. Athleta enim
 es, & operarius Christi: pactus es cum eo, totam
 te diem certaturum, & diei totius aestum perla-
 tuorum:

Og 4

tuorum:

turum: quid igitur diei opere nondum completo requiem consecraris? vesperam, vite huius finem operire; ut, cum Paterfamilias venerit mercedem tibi denumeret. Interim autem in postremo loco acquiesce; ut tunc primum adipiscere. Denique, serm. de Abdicat. Studiosè operam dato, ut omnium novissimus sis, ac servus omnium. Se animo scire submittere, Christum est scire imitari; contra autem arrogantia efferrè, & insolentius se gerere, est Diabolo se similem facere. Christum tu imitare, non adversarium Christi. Noli in eo properare, ut Fratribus præsitis.

267. Sanè qui accuratè considerat & expendit periculossimam Prælatorum ac quorumvis Superiorum conditionem, & quàm multa in illis requirantur; is non prælaturas, sed laterbras quæret, & cum viris sanctis se abscondet; nè in publicum protrahatur. *Disciplina moderata* sit, qui & propter vitæ ac morum probitatem, & reliquis in rebus moderationem, ipse cæteris antelatus sit; Inquit S. Basilius serm. 1. de Institut. Monachor. In cuius vitam quicumquè intueantur, omnium virtutum exemplar ante oculos propositum habeant. Cui vitæ conversatio moresq; ex moderatione incanuerint, ut quidquid ab eo dicatur, fiat vè, id cunctis fratribus pro lege ac Regulâ sit. Et serm. 2. de Institut. Monachor. Illud curandum est, ut qui omnium testimonio omnibus in rebus prudentiâ & gravitate, vitæq; sanctitate cæteris omnibus præstare iudicatus fuerit, hic deligatur, qui cæteris præsit, quo videlicet virtutis, que in ipso est, fructus pro-

miscu-

miscue in cunctos redundet. Quis autem nisi remerarius & imprudens talem ac tantam vitæ probitatem, moderationem morum, conversationis sanctitatem, & in rebus agendis prudentiam arrogare & attribuere sibi audeat? Unde duæ sunt causæ, propter quas Prælati Regulares de salute suâ æternâ periclitari solent. *Prima est,* quod is, qui ad Prælaturam euectus est, cum in tali loco superiorem se non agnoscat, quandoq; putet, se jam ab exercitiis & functionibus ordinariis, & ab observatione Regulæ ac statutorum esse exemptum; ac plus sibi jam licere. Sic videmus nonnunquam, quod aliqui Prælati lautius epulentur, & splendidius vestiantur, quàm votum & ratio paupertatis promissæ permittat; rarius ad chorum veniant; & immemores professionis Religiosæ, per omnia sæcularibus Prælati æquiparari velint. De quibus conqueritur S. Bernardus in *Apolog. ad Guilielm. Abbat.* dicens: *Miror, unde inter Monachos tanta intemperantia in comestationibus & potationibus, in vestimentis & lectisterniis, & equitaturis, & construendis adificiis inolescere potuit? Quis in principio, cum Ordo cæpit monasticus, ad tantam crederet Monachos in ertiam devenire? &c. quid hoc ignavia est, ô boni milites! sociis in sanguine & cade versantibus, vos aut cibos deligitis delicatos, aut somnos capitis matutinos; aliis inquam, nocte & die curâ pervigili festinantibus redimere tempus, quoniam dies mali sunt, vos econtrario & longas noctes dormitando consumitis & dies fabulando ducitis otiosos. Sic Ma-*

O o s cariss

re

carius vixit? Sic Basilius docuit? Sic Antonius
 instituit? Sic Patres in Aegypto conversati sunt.
 Sic denique Sancti, Odo, Majolus, Odilo, Hugo,
 quos se sui Ordinis Principes & Praeceptores ha-
 bere gloriantur, aut tenuerunt, aut teneri consu-
 runt? sed hi omnes quia Sancti fuerunt, à Sancto
 Apostolo non dissenserunt, qui nimirum ita loqui-
 tur: Habentes victum & vestitum, his conten-
 ti simus. Nobis autem est pro victu satietas,
 nec vestitum appetimus, sed ornatum: queri-
 tur ad induendum non quod utilius, sed quod sub-
 tilius invenitur. Quomodo lux mundi obtenebra-
 ta est? quomodo sal terra infatuatum est? quorum
 nobis vita via vita debuit esse, dum exemplum in
 suis actionibus ostendunt superbiae, caeci facti sunt
 duces caecorum &c. Quis autem finis sit vitæ
 tam licentiosæ Prælatorum, colligi potest ex eo,
 quod refert Boverius in *Annal. Capucin. ad An-
 num Christi 1554.* Cum Franciscus Astensis,
 secundus Capucinatorum Generalis Puteolos
 proficisceretur, contingit, ut in itinere obvium
 sibi haberet spectabilem ex quodam Religioso
 Ordine equitatum; quem sequebatur Frater
 quidam Laicus pedester, ipsi Francisco bene no-
 tus. Quia verò præfatus Franciscus post saluta-
 tionem à se impensam, nulla resalutationis sig-
 na sibi rependi cernebat; miratus, rogavit ex
 Fratre Laico, quinam essent hi equites, & quò
 tenderent? Cui Frater: *Omnes isti, quos vidisti,
 vitæ sancti sunt, & Ordinis sui nuper Superio-
 res: nunc autem iudicio Dei damnati, tendunt
 in infernum, me sequente vestigia ipsorum.* Ut
 enim

enim ipsorum mihi gratiam conciliarem, veritus non fui, Regulas & observationes monasticas in ipsorum gratiam violare: ita non immerito ad aeternos ignes eos comitor, inter quæ verba cum toto equitatu videri desit. Vitæ igitur libertas, conversatio cum sæcularibus, luxus in victu & vestitu, negotiorum temporalium tractatio, & licentia multos jam Prælatos perdidit, & æternum damnavit; qui procul dubio salvati fuissent, si privatam in subjectione vitam duxissent. Multos novi, qui omni se tempore incluserunt, jejuniis consumpserunt; probabiles coram Deo inventi, quousq; solis esse licuit, suaq; curare; quietiam non exiguam partem singulis diebus suo philosophico profectui adjecerunt. Hi postquam in publicum progressi, multorum inscitias emendare debuerunt; vel in principio impares inventi sunt; vel demum abjecta suâ priori austeritate, sibi ipsis maxima damna, aliis verò omnino nihil contulerunt; inquit S. Chrysostomus lib. 3. de Sacerdot. c. 15. Vult quidem S. Basilii in Regul. fus. interrogat. 27. Quod Prælati suos debeat habere monitores, qui ipsum officii & obligationis suæ commonefaciant, si fortè in aliquo delinquat; aut etiam si quæ unquam minus laudabilis orta suspicio sit de ipso; additq; quod admonitio hujusmodi vel officium commonendi pertinere debeat ad eos, qui cum atate, tum prudentiâ in Societate reliquis præsent. Verum quia Prælati communiter ægrè admodum suscipiunt admonitionem ab inferiore factam; & non raro monitores suos tor-

vis

vis oculis aspiciunt, ac persequuntur: hinc est quod vix reperire sit aliquem; qui hoc monitoris officium obire velit.

268. Altera causa est, cur Prælati facile possit de salute suâ periclitari: quia ipse cum dignitate simul in se suscipit curam & onus respondendi supremo judici de salute & profectu suorum subditorum. *Ipsi pervigilant, & pervigilare debent, quasi rationem pro animabus vestris reddituri*; inquit Scriptura Hebræor. 13. Et Sapient. 6. *Judicium durissimum his, qui præsumunt, fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: potentes autem potenter tormenta patientur.* Item Ezechiel. 3. *Fili hominis, speculatorem dedi te domui Israel &c. Impius in iniquitate suâ morietur; sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Scilicet facile quidem est gestare pedum, sed difficile reddere rationem; Inquit S. Adalbertus Polonorum Apostolus apud Abrahamum Bzovium ad annum Christi 1415. Unde S. Basilius *serm. de Abdicat. Noli in eo prope-rare, ut Fratribus præsis; nè alienorum peccatorum onere cervices aggravet tuas.* Et in *Regul. Jus. interrogat. 24. Si oculus ita se operuerit, ut nihil aspiciat; necessario ipse quoque cum reliquis membris interibit: Sic nihilo minus intelligendum est, non esse extra periculum, qui cætera præst, si negligenter se gerat: cum futurum sit, ut omnium ipse in iudicio causam sustineat.* Item *interrogat 25. Cui communis totius regendæ societatis data provincia est, is ita esse animo affectus debet, quasi qui intelligit, reddendam sibi de*

bi de unoquoque rationem: illudq; sibi persua-
 dere, si de Fratribus aliquis in aliquod peccatum
 inciderit, quem prius ipse de iudico Dei non pra-
 monuerit; vel si jam lapsus, in eo perstiterit, ac
 non rationem ipsam, qua sanari possit, docuerit,
 fore, ut sanguis ejus requiratur de manibus ip-
 sius. Et infra: Necessario igitur ei pro totius
 Fratrum Societatis animabus vigilandum est; &
 que ad salutem cujusq; conducant, omnia sollici-
 te accuranda; ut qui de ipsis rationem sit red-
 diturus. Item interrogat 29. Oportet Anti-
 stitem ipsum illud sibi persuasum habere, se, nisi
 ut debet, Fratris saluti in munere fungendo suo
 consuluerit, gravissimas atq; inevitabiles penas
 daturum: siquidem sanguis illius requiretur de
 manibus ejus. Deniq; interrog. 30. Antistes
 ipse ne utiquam dignitate illa extolli debet: si-
 quidem illud persuasum sibi habere debet, ut quod
 praestit pluribus, hoc necesse sit, pluribus ut mi-
 nistrat. Ut igitur, qui sauciis multis ministrat,
 & saniem a singulis eorum vulneribus abstergit,
 & pronaturam uniuscujusq; mali remedia ei adhi-
 bet accommodata, munere illo ne utiquam ad ani-
 morum elationem uti consuevit, sed ad demissio-
 nem potius & sollicitudinem ac majorem quandam
 curam: multo magis is, cui totius Fratrum socie-
 tatis sananda provincia est delegata, perinde ut
 qui omnium minister sit, & rationem de uno-
 quoq; illorum reddaturus, sic secum agitare ani-
 mo, & contendere anxie debet. Neq; enim Prae-
 lato sufficit ad salutem consequendam, si in se
 bonus sit, & proprium spiritum perfecit;
 sed

ne

sed præterea requiritur, ut eas in se qualitates & virtutes possideat, quæ necessariae sunt ad aliorum salutem & profectum in spiritu promovendum. Qui aliis præest, & peritissimus esse debet, & omni studio salutis proximorum consulere; & singulorum incessum, & gestus, & habitum considerare; & corrigendo quæ minus decora & convenientia videbuntur, ad optimum ea statum formamque redigere. Nihil quantumvis minimum, quod ad salutem spectet, est omittendum, quin Fratribus indicet; inquit S. Ephrem de vita spirituali. Et S. Basilii in Regul. sup. interrogat. 43. Si Christiana vita limes eo pertendit, ut Christum imitare juxta proportionem assumptæ ab eodem carnis, ex eo, quod ad vocationem cujusque pertinet: Sine dubio, quibus ea data provincia est, ut cæterorum duces sint, ii operâ suâ imbecillioris adhuc deducere ad Christi assimilationem debent, & eâ re beatum Paulum imitari, sic dicentem: Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Quibus autem virtutibus & qualitatibus potissimum ornatus esse debeat Antistes seu Prælati, subdit dicens: Convenit igitur, ut qui in conventu reliquis Fratribus præest, is præceptum illud Apostoli memoriâ teneat: Exemplum esto fidelium; vitamque suam exercendorum Domini mandatorum exemplum præbeat evidentissimum. Proinde primò ipsi observanda ea, quæ à Domino Nostro Jesu Christo tradita est submissionis animi & Humilitatis Regula: Si enim Dominus ministrare discipulis non erubuit, (Ego enim

enim i
ministr
nostros
nos ex
suetu
tistitu
esse ips
inexp
suffera
sed im
mente
test, l
at. I
rum n
tet: r
tudine
eunde
dis p
prospi
rare
becill
et a on
est, pe
vior
rum i
um, a
ad De
ministr
Dei;
dicat
trin
grat a
ad Fr

enim in medio vestrum sum, inquit, sicut qui ministrat) quid est tandem, quo erga aequales nostros prestando illius imitationem assecutos nos existimare possimus? morum igitur mansuetudo, & Humilitas cordis, hæc præcipua Antistitis velut insignia sunt. Tum clementem esse ipsum oportet, & ejusmodi, qui per rerum inexperientiam in officio delinquentes, leniter sufferat; non tamen qui obtiescat ad peccata: sed immorigeros, ac detrectantes imperium, clementer toleret, & ipsis cum quantâ maximâ potest, lenitate moderationeq; medicinas adhibeat. Idoneum præterea, qui accommodata eorum morbis remedia comminiscatur & excogitet: non atrociter objurgantem, sed in mansuetudine monentem, clementerq; corripientem: eundemq; in rebus presentibus administrandis pervigilem & attentum; in futuris prospiciendis sagacem; talemq; qui & certare cum valentibus possit, & infirmorum imbecillitates portare: cujus cum dicta tum facta omnia ad illorum, quorum disciplina præest, perfectionem pertineant. Et in Regul. brevior. interrogat. 98. dividit Officium Prælatorum in duas partes, quarum una respiciat Deum, altera proximum; additq; quod in iis, quæ ad Deum spectant, gerere se debeat, tanquam minister sit Christi, & dispensator mysteriorum Dei; metuens, nè quid præter voluntatem Dei dicat, statuat vè; aut aliquid alienum à Doctrinâ Domini judicat; aut contra eorum, quæ gratia sunt Deo aliquid prætermittat. Quod verò ad Fratres pertinet, tanquam si nutrix sit, qua fovent

re

foveat Filios suos, cupidus tradendi unicuique ad gloriam Dei, & communem omnium utilitatem non solum Evangelium Dei, sed etiam animam suam. Item interrogat. 113. Cum vir sapientissimus Salomon dixerit: Omnia tempus habent; intelligendum est, quod Humilitatis quoque, & potestatis exercenda, & reprehensionis, & exhortationis, & reticentia, & libertatis, & benignitatis, & severitatis, & (ut uno verbo dicam) omnium rerum suum est tempus; ut videlicet nunc adhibenda Humilitas sit, maxime quando mutui honores, mutuaque officia, & quae ad corpus pertinent ministeria obsequiaque tribui oportet: Nunc utendum potestate, quam dedit Dominus ad adificationem, non ad destructionem; quando videlicet libertatem tempus requirit: similiterque, quando exhortatione opus est, adhibenda lenitas; contraque ubi severitate, iusta indignatio, &c. Praclare Innocentius Papa III. in c. cum ad monasterium. 6 de statu Monachorum. & Canonic. Regul. Abbas quantum frequentius poterit, sit cum Fratribus in Conventu, Vigilem coram & diligentem sollicitudinem gerens de omnibus; ut de Officio sibi commisso dignam Deo possit reddere rationem: Cum offensa non solum propria, verum etiam aliena de suis manibus requiratur.

Cum igitur in Praelato tantus virtutum solidarum apparatus, tanta ubique vigilantia & circumspectio, tanta sollicitudo & cura requiratur ad officium suum rite explendum, & ad salutem aeternam in statu suo consequendam, pœnalē

pcenasq; inferni evitandas: merito Nebridius in suo antiquario *epist.* 119. *inter summa Beneficia* collocat, quod Prælaturas effugere potuerit. *Sapè, inquit, recordor Fratris mei Alipii, qui cum aliquando periculum hoc evasissem, familiariter mihi dixit, in hoc à Deo me singulariter amatum esse, Scilicet rara avis est ista;* ait S. Bernardus *epist.* 248. de bono utiliq; Prælato. Et quia meliores ac humiliores officium tam periculosum suscipere refugiunt; hinc culmen Prælationis plerumq; accipiunt, qui in charitate Dei & proximi perfecti non sunt; inquit S. Gregorius *lib.* 4. *c.* 5. *in 1. Reg.* 10. Et ille præponitur ovili Divino, qui nescit adhuc dominari spiritui suo; uti conqueritur Nicolaus Papa *epist.* 2. ad Michælem Imperatorem. Undè præfatus Nebridius: *Si mores nostros & statuta Patrum confero, non leviter à Prælaturis abhorreo. Non omnes Gualberti sunt, qui quod alios docent, ipsi primi perfectè faciunt. Quis enumeret omnes leges, quæ pastoribus animarum à Scripturâ Divinâ, Patribus & Conciliis posita sunt? omnium harum exigetur ratio in judicio Dei. Periclitatur Prælatus aliorum exemplis; periclitatur variis occasionibus; periclitatur fragilitate natura; sed maximum periculum imminet ex reddendâ ratione tam pro suâ quàm subditorum animabus.* Cùm Cardinalis Alexandrinus, Pii Pontificis V. Nepos morti vicinus esset, ad circumstantes dixit: *Quàm in hac hora optarem, totam vitam meam in Religione meâ transegisse! sanè jam malle, me tã*

pp

tã vitã

tā vitā servisse coquo Menasterii mei, quam
 Cardinalem egisse; uti refert Cornelius à Lapi-
 de in c. 3. Apocal. Nullus dubito, quin plures
 etiam Prælati in exitu vitæ suæ jam optave-
 rint, & deinceps optaturi sint, nunquam ad
 tale officium pervenisse, sed omne tempus vitæ
 suæ in conventu transegisse, & personam sim-
 plicis Religiosi sustinuisse. Ad quod mihi per-
 suadendum non parum inter alia me movet,
 quod ex Antonio senense refert Copenstenius
 lib. 2. de Rosar. c. 16. apud Bzovium in Annal.
 ad Annum Christi 1380. his verbis: In Con-
 ventu Neapolitano Divi Dominici contigit, ut
 post Completorium refectionis locum ingredere-
 tur is, cui erat cura illius commissa. Qui mox
 in ingressu vidit illum Fratribus circumquaq;
 refertum, & illi cappas habebant indutas, & tan-
 quam hora foret collationis faciendæ, & tanquam
 illum expectarent, sedebant. Accurrit ille sine
 morâ ullâ ad Priorem, & istud illi aperit. Prior
 Fratrem delirum putat, vel somnia narrantem:
 attamen dum urgetur, vadit, videt & credit. Et il-
 le quoq; turbatur, remq; mox confert cum gra-
 vioribus & prudentioribus Monasterii Patribus.
 De horum consilio sacras vestes assumit, & sa-
 crum Christi Corpus deferendo toto Conventu
 committante se illuc confert: & ad illum sermo-
 ne directo, honoratiore loco sedebat, eos adjurat
 ut aperiant, quinam sint? ad quid venerint?
 quidq; velint? Et ut adhuc respondeant, illis
 præcipit in nomine illius Domini, quem gestabat
 in manibus. Ut autem Prior coram illis compa-
 ruit

rui cum venerabili Sacramento illi omnes as-
 surrexerunt quidem, & capita inclinarunt;
 caputia tamen taliter demittentes, ut eum
 minime viderent, & hoc facto iterum se-
 derunt. Ita iussu Prioris, ut responderent
 ad proposita, inclinarunt. Tandem qui inter
 eos videbatur precipuus, respondens dixit:
 Quod omnes ipsi fuerint ejusdem Ordinis Reli-
 giosi, & pro majori parte Magistri, Priores, Su-
 periores, Baccalaureis, Lectores, & aliis officiis
 donati: & quod omnes damnationis sententiam
 acceperint: quoniam ambitio multa, superbia,
 invidia, & alia hujus generis vitia dignos eos
 fecerint damnatione &c. Meretur autem hæc hi-
 storia fidem indubitatam ex eo, quod Scriptores
 ejusdem sint viri non tantum fide dignissimi, sed
 etiam ejusdem Ordinis membra & professi: Nam
 Abraham Bzovius fuit ex Ordine Dominicano-
 rum, & Historiam hanc refert de nonnullis
 Dominicane Familie, aitq; eam accidisse an-
 no circiter 1380. sub Urbano Papa VI. perse-
 verasse verò memoriam istius rei in illo con-
 ventu Neapolitano Divi Dominici per tradi-
 tionem receptam ab antiquis. Currant igitur
 ad Prælaturas, ad Prioratus, ad officia hono-
 rifica & administrationes, qui salutem animæ
 volunt periculo damnationis exponere: Nos
 eligemus esse abjecti in domo Dei, & recum-
 bere in novissimo loco, ac cum Christo esse de-
 specti & novissimi virorum. *Isaia 23.* ut no-
 bis post mortem in alterâ vitâ dicatur: *Ami-
 ce, ascende superius!*

S. 3.

De incremento virtutis Paupertatis.

269. **D**E necessitate paupertatis ad proficiendum ait S. Laurentius Justinianus in *Ligno vita de paupert. c. 4.* *Ab omni affectione & curâ per paupertatem, voluntariam omnium temporalium liberi esse debent; quatenus Deo liberiùs vacare queant. Nam Deo mundo corde vacare penitus non potest, quisquis temporalium rerum implicatur amore, & distrahitur occupatione. Spiritus est Deus, & eos, qui eum adorant, oportet in spiritu & veritate adorare; ut unum cum Deo efficiantur, quod est proprium quiescentium, quorum vota sursum tendunt, & quorum exercitatio spiritalis est. Porro in virtute paupertatis proficimus, si non tantum patienter & æquo animo toleremus defectus in rebus necessariis v. g. in victu, vestitu, strato &c. verum etiam insuper hilariter, gaudentes, cum amore & delectatione ac letitia animi perferamus huiusmodi incommoditates & defectus. Laudabile non est, pauperem esse; sed in paupertate paupertatem amare, & paupertatis inopiam propter Christum gaudentes & hilariter sustinere, sufferendo etiam quadam incommoda propter paupertatis amorem; inquit S. Vicentius tract. de vitâ spirit. c. 1. Quomodo S. Paulum sustinuisse incommoda paupertatis legimus, qui vixit in fame & siti, in frigore & nuditate 2. Corinth.*

Corinth. 11. De quo etiam refert S. Chry-
 stomus *homil. 4. de Laudibus Pauli*, quod *sepe*
necessarium non haberet cibum, nec quo se cir-
cumdaret indumentum. Unde de se & aliis
 suis coapostolis ait. *1. Corinth. 4. Usq; in hanc*
horam & esurimus, & sitimus, & nudi sumus.
 Quo autem animo fuerit in hujusmodi ne-
 cessitatibus, significat *2. Corinth. 12.* di-
 cens: *Placeo mihi in infirmitatibus meis in*
contumeliis, in necessitatibus, in persecutioni-
bus, in angustiis pro Christo. Quicumq; ergo
 experiri vult, an verè pauper sit spiritu, & an
 in virtute Paupertatis profecerit, is confide-
 rare debet in se, num effectibus aut comiti-
 bus sivè amicis & sodalibus Paupertatis dele-
 ctari soleat, cujusmodi sunt fames, sitis, calor,
 frigus, fatigatio, durities, strati, & asperitas
 vestium; inquit Alphonsus Rodericus *de per-*
fect. tractat. de voto paupertat.

270. Præterea ad incrementum & profe-
 ctum Paupertatis pertinet, ut foris coram ho-
 minibus maximè sæcularibus non erubescamus
 pauperes & indigentes videri, sivè in vestibus,
 sivè in victu. Et quidem quod Religiosi non
 debeant verecundari ob vestes tritas & obs-
 letas, aut propter materiam vilem & grossam,
 vel etiam propter formam minus elegantem,
 docuit nos sanctissimus Domini Præcursor Jo-
 annes, qui fuit norma & speculum Religioso-
 rum. De quo Matthæus scribit. *c. 3. Ipse au-*
tem Joannes habebat vestimentum de pilis ca-
melorum, & zonam pelliceam circa lumbos su-

os. Undè S. Basilius in *Regul. fus. interrogat.*
 22. Exquirat se ipsum quisq; utrinè magis assi-
 milè esse Christiano homini conveniat, iisnè
 qui habitant in aulis Regum & mollibus vestiun-
 tur? an nuncio & Præconi Adventus Domini,
 quo in natis mulierum non surrexit major? de
 Joanne liquor filio Zachariæ; cujus vestimen-
 tum ex fetis Camelorum erat. Sanctus Augu-
 stinus Episcopus & tantus Doctor Ecclesiæ,
 qui in Regulâ suis præscribit, ut non sit nota-
 bilis habitus eorum, neq; affectent vestibus pla-
 cere, sed moribus; non erubescerat de villi
 indumento, sed de pretioso. Ita enim de se
 testatur *serm. 50. de Diversis.* Fateor vobis,
 de pretiosâ veste erubesco; quia non decet hanc
 professionem. S. Norbertus electus Episcopus
 Magdenburgensis tam vilibus, tritis & obsole-
 tis indutus erat vestibus, ut propterea tan-
 quam vile mendicabulum rejiceretur & exclu-
 deretur à janitore palatii Archiepiscopalis; u-
 ti refert Surius in *eius vitâ ad diem. 6. Junii.*
 Vestis S. Martini Episcopi Turonensis erat de
 fetis camelorum, teste Sulpitio in *eius vitâ.*
 S. Basili Episcopi Cæsariensis indumenta fue-
 runt pilosi centunculi, in quibus etiam mendi-
 cus erubesceret. Undè in *constitut. Monast.*
 c. 31. hortatur: De vestimentis calceamentisvè
 non ea exquirenda nobis sunt elegantiora, sed qua
 viliora, ea deligenda. Et *epist. 1. ad Gregorium*
suum ait: Humilitas requirit, ut *Habitus sit*
neglectus. De S. Equitio multorum Monacho-
 rum patre testatur S. Gregorius *lib. 1. dialog.*

c. 4. quod tam vilibus indumentis vestitus fuerit, ut si quis illum non agnovisset, salutatus etiam ab eo, resulatare despiceret. Non est igitur Religioso erubescendum de Paupertate in vestitu, quam ejus professio & status requirit: cum etiam maximi Præsules & Episcopi ex Monasteriis assumpti, in suo statu & dignitate Ecclesiasticâ non erubuerint indui vilibus vestimentis, & in iis coram populo apparere. Imò magis de pretiosis vestibus erubescere deberemus; eò quod etiam sæculares judicent, eas voto Paupertatis & professioni nostræ minimè convenire. *Heu me miserum qualemcunq; Monachum!* exclamat S. Bernardus in Apolog. ad Guilielm. Abbatem. *Ecce enim ipse habitus noster (quod & dolens dico) qui Humilitatis solebat esse insigne, à Monachis temporis nostri in signum gestatur superbia. Vix jam in nostris Provinciis invenimus, quo vestiri dignemur. Cucullam empturus lustras urbes, fora circuis, percurris nundinas, domus scrutaris negotiatorum, cunctam evertis singulorum suppellectilem, ingentes explicas pannorum cumulos, attrectas digitis, admoves oculis, solis opponis radio; quidquid grossum, quid quid pallidum occurrerit, respus. &c.*

Quod verò Religiosi etiam non debeant erubescere coram sæcularibus vel aliis quibuscunq; propter paupertatem victus, pulchrè demonstrat S. Basilius in Regul. fus. interrogat. 20. dicens: *Quoniam videmus eos, qui in civili vita genere versantur, humilitatem paupertatis*

pertatis fugere veluti rem ignominiosam, ob e-
 amq; causam, quotiescunq; aliquis ipsis suscipien-
 dus est hospes, epularum & copiam, & magnificen-
 tiam studiosius consecrari; metuo, nè ad nos quod
 furtim se istiusmodi pestis insinuet; ne vè plane
 ii esse convincamur, quos tantoperè commenda-
 ta à Christo Paupertatis pudeat. Quid nobis
 cum apparatus sumptuosus? accessit ad nos ho-
 spes aliquis? Si Frater est, & idem nobiscum
 vitæ institutum habet, is domesticam suam
 mensam agnoscet. Accessit alius à communi vul-
 gariq; vivendi consuetudine? hinc discat ex
 factis, quæ ratio illi persuadere non potuit; for-
 mulam & adumbrationem hinc mutuetur vitæ
 frugalioris. Quod si his minimè ille permove-
 bitur, ac potius ridiculo habebit; prorsus iterum
 nobis molestus non erit. Nisi vestitus etiam de-
 mutandus nobis sit, quotiescunq; casus tulerit, ut
 in superbos ac fastigio elatos aliquos inciderimus.
 Quod si hoc facere minus instituto nostro conveni-
 at; illud certè multò ab honesto alienius, si ob istos
 delicatulos à mensa nostra solito ritu recesseri-
 mus. Tu quoque cum & largiore epularum co-
 piâ, & exquisitâ nimis in illis ad voluptatem
 apparandis solertiâ in Fratre accipiendo mensa
 tuæ solitum ritum immutas, sine controversiâ
 ipsum veluti hominem voluptatibus deditum ac-
 cusas, & apparatus illo ei contumeliam infligis,
 nimirum qui ventris illi libidinem objicias. Ad-
 de quod hospites non rarò scandalizentur ex
 liberaliori & sumptuosiori mensâ apud Regu-
 lares; putant enim & judicant, quod incolæ
 talis

taljs loci ordinariè & quotidie tam lautè vi-
vant, saltem in mensâ Abbatis; & non prop-
ter hospites, sed propter seiplos tantum fecerint
ciborum apparatus; prout aliquoties jam pu-
târunt, ac proptereâ passim Monasteria diffu-
mârunt quidam sæculares, qui in Abbatiis libe-
ralius quoad cibum & potum fuerunt habiti.
Lege vitas Patrum, & invenies, quid hac in
re contigerit cuidam Anachoretæ lautius ex-
cipienti duos Fratres peregrinos.

S. 4.

De incremento virtutis Castitatis.

271. **Q**UAMVIS certissima sit doctrina Beati
Joannis Climaci grad. 15. *Castitatem*
nostris laboribus tantum & industriâ acquiri
non posse. Nihilominus ex parte nostrâ conan-
dum est, ut Divinæ gratiæ cooperantes, ad ex-
cellentem quendam & sublimem Castitatis gra-
dum ascendamus, in quo Deum puro ac mundo
corde per contemplationem videre, & per
charitativam adhæsiōnem unus cum eo Spiri-
tus efficii possimus. Porrò præter duos illos
gradus, quos supra pro incipientibus & Novi-
tiis assignavimus, supersunt adhuc alii quinque
proficientibus conscendendi.

Primus (alias tertius) continet eos, qui car-
nem suam cum concupiscentiis, adeo per ab-
stinētiā jejunia, vigiliis & labores mace-
rârunt, subegerunt, crucifixerunt & mortifi-
cârunt, ut ordinariè jam non ampliùs movea-

P p 5

EUR

tur & concitetur aspectu & alloquio foeminarum. Qui gradus magnæ est perfectionis, & diuturnam supponit corporis castigationem per labores & jejunia; cum cæteroquin caro nostra quasi naturali pronitate statim ad conspectum & vocem mulieris soleat moveri & concitari; ut inquit Alphonsus Rodericus de *perfect. part. 3. tract. 4. c. 1. n. 17.*

Secundus proficientium gradus est, cum vigilantes nè simplicem quidem carnis motum amplius patimur. Quod donum est perfecta Castitatis.

In *Tertio* gradu existunt, qui possunt (si opus sit) de rebus lubricis in confessionali & extra illud tractare, illas causâ studiorum legere, examinare &c. Corde tam subacto, tranquillo, & quieto, ut non magis indè moveantur, quàm si de lignis, ære, sole, stellis &c. loquerentur.

Quartus gradus proficientium complectitur eos, qui nè quidem in somno & dormientes amplius illuduntur imaginationibus & phantasmatis impuris. Quod manifestum signum est, non solum appetitum sensualem prorsus esse devictum & subactum; verum etiam nec minimam quidem speciem alicujus spurcicie residere amplius in memoriâ & phantasiâ.

Quintus deniq; gradus gaudet quodammodo statû innocentie privilegio, ideoq; valde paucorum est, eorum scilicet tantum, qui divina adjuvante gratiâ ad tantam carnis & corporis

poris p
nec do
qui à c
suamq;
rem de
bellis
quasi l

272

stutatis
sunt.

Castita
nem su

currit.

frustra

destruo

carnis

milia

scipies

Joann

Alt

seu co

stinem

etione

go corp

S. Gre

junio

meam

bulliet

juxta

os; r

mea,

vestis

poris puritatem ascenderunt, ut nec vigilantes, nec dormientes sentiant amplius illos motus, qui à causis naturalibus ortum habere solent: suamq; naturam ita per abstinentiam & laborem debilitarunt, ut spiritui amplius caro rebellis esse non possit: Undè in carne vivunt quasi sine carne.

272. Media ad proficiendum in virtute Castitatis, prout ex dictis colligitur, præcipuè duo sunt. *Primum* est oratio ad Deum pro dono Castitatis impetrando. *Qui suâ industriâ carnem suam vincere & debellare vult, in vanum currit. Nisi Dominus domum carnis deleverit, frustra quispiam hanc jejunando & vigilando destruere nititur. Offer ante oculos Domini carnem naturalem infirmitatem; & tuam humiliatus imbecillitatem agnoscens, prorsus suscipies in intimis Castitatis donum;* inquit S. Joannes Climacus. *grad. 15.*

Alterum est castigatio & maceratio carnis seu corporis nostri jugis & continuata, per abstinentiam & jejunium, labores, & alias afflictiones. De quâ S. Paulus *1. Corinth. 9. Castigo corpus meum & in servitutem redigo.* Et S. Gregorius Naziazenus *tract. de silent. & jejunio: maceravi continuis laboribus carnem meam, quæ in flore ætatis recalcitrabat & bulliebat. Vici gulam ventris, & tyrannum juxta eum residentem. Mortificavi oculos meos; repressi impetum iræ; frenavi membra mea, planxi risum. Terra mihi erat lectus, vestis cilicium &c. per diem humeros fatigavi*
oneri-

oneribus & laboribus: nocte steti quasi statua,
 scribens hymnos. Nullam delectationem in a-
 nimum vel in cogitationem admisi. Hac fuit
 ratio vite mee in iuventa: quia caro & san-
 guis instar incendii evomebant flammam, & me
 a via in caelum avertere satagebant. Imò
 adeò necessarium est hoc medium, ut recte S.
 Laurentio Justiniano Nunquam possit ad deco-
 rem attingere pudicitia, quicumq; voracitati gu-
 le freno laxaverit; neq; ardentem possit concu-
 piscentia stimulos inhibere, quisquis desideria
 gula arctare nequiverit. Quod etiam insinu-
 at S. Basilius in Regul. fus. interrogat 17. Dum
 macilentiam corporis & pallorem dicit esse con-
 tinentia sive castitatis adjunctum comitem.
 Pallor autem hic & macilentia corporis oritur
 ex illius mortificatione per jejunia, labores, &
 vigiliis.

§. 5.

De incremento virtutis Obedientiae.

273 **Q**Uam supra in gradu primo proposui-
 mus, operis, voluntatis, & intellectus
 obedientiam; ea crescere & perfici potest ac
 debet in sequentibus: primò circa *objectum*,
 ut non tantum voluntatem Superioris exprel-
 sam & mandantem exequamur; sed etiam e-
 jus propensione ac nutui nos accommodemus,
 & ad amissim conformemus. Multa enim sunt,
 quae Superiores libenter vellent à nobis fieri;
 nolunt tamen ea jubere & praecipere; nè o-
 nerosi

nerosi nobis & graves existant. Ad quæ pro-
 indè nostra obedientia se extendere, & illo-
 rum imperium prævenire debet, juxta Exem-
 plum Christi, qui de Obedientiâ suâ erga Pa-
 trem cœlestem ait: *Ego, quæ placita sunt ei,
 facio semper. Joan. 8.* sive præcepta ea sint, sive
 non. Undè S. Thomas 2.2. q. 104. a. 2. *Tantò
 videtur Obedientia promptior, quantò expres-
 sum præceptum obediendo prævenit, voluntate
 tamen Superioris intellectâ.* Et S. Bonaventura
 c. 8. de process. Relig. *Bonus obediens aliud
 non expectat, ubi de Superioris sibi constiterit
 voluntate.* Item de grad. virt. *Altus gradus
 obedientia est, implere verbum Patris propter
 Deum; altior implere nutum; altissimus imple-
 re voluntatem; priusquam hæc per nutum de-
 claretur.* Eodem etiam pertinet, ut in distri-
 butione Obedientiarû semper desideremus no-
 bis injungi opera illa, quæ sunt viliora, abje-
 ctiora, & magis contemptibilia; aut quæ sunt
 difficiliora, magis incommoda & molesta; que-
 madmodum Christus factus est Obediens usq[ue]
 ad mortem, mortem autem crucis. *Philipp. 2.*
 Deniq[ue] perficitur obedientia ratione objecti,
 si non tantum se extendat ad ea opera, quæ in
 Regulis & Statutis continentur; verum eti-
 am respiciat & exequatur indifferenter ac si-
 ne ullâ exceptione, quæcunq[ue] injunguntur,
 & non involvunt peccatum. *Perfecta obedi-
 entia legem nescit, terminis non coarctatur, neq[ue]
 contenta angustiis professionis; largiori fertur
 voluntate in latitudinem charitatis; & ad
 omne,*

ne

omne, quod injungitur, spontaneo vigore liberalis, alacrisq; animi, modum non considerans, in infinitatem extenditur; inquit S. Bernardus lib. de dispens. & precept. Et S. Thomas in 2. dist. 44. q. 2. a. 3. Subditus obedientiam, qua voti finibus continetur, noverit imperfectam; & ad hanc profitentes ex necessitate coguntur. Obedientia verò perfecta est, secundum quam subditus simpliciter obedit in omnibus, qua non sunt contraria legi Divina, vel Regula, quam est professus.

274. Secundò perfici potest obedientia circa modum operandi & exequendi opus injunctum; ut scilicet id fiat promptè, celeriter, & sine morâ. Sicut ait S. Bernardus serm. de virtut. Obedient. Verus obediens mandatum non procrastinat; sed parat aures auditui, linguam voci, manus operi, pedes itineri, & sic se totum intra se colligit, ut mandatum peragat imperantis. De antiquis Religiosis scribit Cassianus lib. 4. Institut. c. 12. Ad sonitum pulsantis, & ad orationem seu opus aliquod invitantis, certatim è cubilibus suis unusquisq; prorumpit. ita ut, qui opus scriptoris exercet, quam repertus fuerit inchoasse literam, finire non audeat, sed in eodem puncto, quo ad aures ejus sonitus pulsantis advenerit, summâ velocitate profiliens, nè tantum quidem morâ interponat, quantum capiti apicis consummet effigiem; sed imperfectam lineam litera relinquens, non tam operis compendia lucravè scētetur, quàm Obedientia virtutem exequi toto studio atq; emulatione festinet.

275. Tertio perfici potest obedientia circa *Personas*, quibus obedimus; tanto enim odio prosequi debemus nostram propriam voluntatem, ut obediamus non solum legitimis Superioribus nostris, qui Dei vices gerunt: sed insuper studeamus voluntatem cujusvis hominis, quæ mala non sit, potius & citius exequi quam nostram, atq; ita omnium voluntati in licitis morem geramus; juxta illud monitum S. Petri epist. 1. c. 1. *Animas vestras castificantes, in obediencia charitatis, in fraternitatis amore, simplici ex corde invicem diligite attentius.* Et 1. epist. c. 2. *Subjecti estote omni creatura propter Deum.* Pulchrè S. Vincentius Ferrerius c. 3. de *vitâ Spirit.* Hoc generaliter habeas pro quacunq; re temporali, per quam temporalibus necessitatibus deservitur: nunquam sequaris voluntatem propriam, ubi alium contradicere videas; quantumcunq; exorbitet à judicio rationis; sufferens quodcunq; incommodum pro interna mentis tranquillitate servandâ, quæ per tales repugnantias perturbatur, dum homo suo judicio adharendo, & suam voluntatem adimplando, verbis vel cogitationibus, cum aliis altercatur. Non solum in temporalibus, sed etiam in his, quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potius quam tuam impleas voluntatem; dummodo sit bona; licet tua perfectior videatur; quia majus detrimentum acquires in diminutione Humilitatis & tranquillitatis & pacis, cum aliis contendendo, quam possit provenire

venire profectus in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria affecta Et hoc intelligas, quantum ad illos, qui sunt tibi familiares exercitio Socii.

§. 6.

De profectu in passionibus edomandis.

276. **N**Otat S. Thomas, 1. 2. q. 77. a. 2. quod passionum & motuum appetitus sensitivi vehementia & impetus tripliciter impediatur intellectum in operando; quia passio tripliciter impedit considerationem rationis: primo quidem per distractionem quandam: quia in operibus anima requiritur quadam intentio, quae dum per passionem vehementer applicatur ad unum, non potest alteri vehementer attendere, adeoque distrahitur à suo actu. Secundò impedit considerationem rationis per contrarietatem; quia plerumq; passio inclinatur ad contrarium huius, quod recta ratio proponit faciendum vel omittendum.

Tertiò per quandam immutationem corporalem, ex qua ratio quodammodo ligatur; multi enim propter abundantiam amoris & irae sunt in insaniam conversi. Et per hunc modum passio trahit rationem ad iudicandum in Particulari contra scientiam, quam habet in universalis.

Similiter juxta eundem S. Doctorem 1. 2. q. 77. a. 1. Potest vehemens passio indirectè dupliciter impedire voluntatem in operando;

Uno

Uno quidem modo secundum abstractionem quandam. Cum enim omnes potentia anima in unâ essentiâ anima radicentur. Neesse est, quod quando una potentia intenditur in suo actu, altera in suo actu remittatur, vel etiam totaliter in suo actu impediatur, tum quia omnis virtus ad plura dispersa sit minor; tum quia in operibus anima requiritur quadam attentio, quæ dum vehementer applicatur ad unum, non potest alteri vehementer attendere. Et secundum hunc modum per quandam abstractionem, quando motus appetitus sensitivi fortificantur secundum quamcunq; passionem, neesse est, quod remittatur, vel totaliter impediatur motus proprius appetitus rationalis, qui est voluntas.

Alter modus tenet se ex parte objecti voluntatis, quod est bonum ratione apprehensum: impeditur enim iudicium & apprehensio rationis propter vehementem & inordinatam apprehensionem imaginationis seu phantasia. Manifestum est autem, quod passionem appetitus sensitivi sequitur imaginationis apprehensio: Unde videmus, quod homines in aliquâ passione existentes, non facile imaginationem avertant ab his, circa quæ afficiuntur. Unde per consequens, iudicium rationis plerumq; sequitur passionem appetitus sensitivi; & per consequens motus voluntatis, qui natus est semper sequi iudicium rationis.

Atq; hinc facile patet, quomodo ad perfectam intellectus & voluntatis operationem requiratur, ut perfectam & plenam acquiramus

Qq

passio-

passionum nostrarum moderationem ac Dominium, per quod eas rationi ita subjiciamus, ut non solum in Divinorum & Ecclesiasticorum præceptorum, atq; etiam in Regulæ & Statutorum transgressionem nullatenus nos præcipitent; verum etiam nec pacem nostram & animi tranquillum & pacatum statum perturbent. *In pace enim perfectio est, ubi nihil repugnat; inquit S. Augustinus lib. 1. de serm. Dom. c. 2. Et ideo Filius Dei pacificus; quoniam nihil in his resistit Deo. Pacifici autem in seipsis sunt, qui omnes animi sui motus componentes, & subjicientes rationi, id est, menti & spiritui, carnalesq; concupiscentias habentes edomitas, fiunt regnum Dei, in quo sunt ita ordinata omnia, ut id, quod est in homine præcipuum & excellens, hoc impetret, cæteris non reluctans, quæ sunt in nobis bestiisq; communia. Et hæc est pax, quæ datur in terrâ hominibus bonæ voluntatis: hæc vita perfecti consummatiq; sapientis. Et infra: Sapientia congruit pacificis, in quibus jam ordinata sunt omnia, nullusq; motus adversus rationem rebellis est; sed cuncta obtemperant spiritui hominis.*

277. Quapropter præter illa, quæ superius pro incipientibus & Novitiis de moderatione passionum statuimus, pertinet ad proficientes primò, ut nullam voluntariam negligentiam committant in repressione passionis cujuscunque, contra rectam rationem exurgentis, sed statim in principio strenuè contra eam se opponant, & fortiter illam reprimendo compescant.

Secundò

Secundò ut in illis ordinariè aut sæpè non exurgant involuntarii affectus passionum, qui vehementer mentem eorum inquietent & perturbent; quemadmodum homines imperfectos sæpè ita perturbant passiones iræ, vel tristitiæ, ut non possint ab illis tam citò liberari, & diu alterentur toto corpore, etiam quandoq; cum detrimento sanitatis & somni. Tertiò, ut passionibus etiam non vehementibus & inquietantibus rarò infestentur, idq; non diu; ita ut illas quasi non sentiant. Quemadmodum S. Dorotheus *serm. 1.* refert, *Antonium, Pachomium, Macarium non solum à passionum operationibus & actibus abstinuisse; sed passiones quoq; ipsas radicitus evellere, & impassibiles omninò fieri studuisse;* non quidem impassibilitate stoicâ, sed teli, quæ sita est in perpetuâ animi tranquillitate, excludente frequentes & diurnos motus inordinatos. Quartò, ut ab illis passionibus, à quibus antea perturbabantur, nunquam deinceps infestentur, nè quidem per motum primò primum. v. g. Sentit quis passiones carnis amoris, & tentationes indè ortas erga formosas personas ad primum earum aspectum vel colloquium cum illis: talis si postea in necessariis & diuturnis colloquiis vel aspectibus nullam prorsus sentiat inordinati erga eas personas amoris passionem, nullamq; tentationem carnis, imò nè scædum in corpore motum, adeptus jam censetur quartum hunc in moderandis passionibus gradum. Quintò, ut motus passionis ordinatus justâ de causâ ex imperio rationis

Qq 2

& vo-

& voluntatis concitatus, postquam; eo usi sunt quantum satis erat, statim iterum conquiescat, & relinquat eos in tali quiete, & statu pacifico ac læto, qualem possidebant ante passionem illam à se excitatam. In quo consistit perfectum Dominium passionum.

278. Media autem pertingendi ad plenum hoc Dominium, sunt potissimum sequentia: *Primum* est frequens usus Sacramenti Eucharistia; quia hæc teste S. Thoma 2. part. q. 79. a. 6. ad 3. *Carnis fomitem imminuit.* Et, ut inquit S. Cyrillus Alexandrinus lib. 4. in Joann. 17. *Perturbationes animi extinguit.* Secundum est, ut primitus in parvis nos exerceamus, & sic paulatim nos assuefaciamus ad resistendum motibus Appetitus sensitivi in nobis exurgere incipientibus. *In omnibus actibus à facilibus quis ad majora venit, multò prius discens faciliora;* inquit S. Chrysostomus homil. 27. ad popul. Et S. Bernardus serm. 1. de S. Andreâ. *Nemo repente fit summus: ascendendo, non volando apprehenditur summitas Scale.* Nam Sanctorum conversatione velle quempiam repente totam imitari, irrationabile simul est & impossibile; ut inquit S. Joannes Climacus grad. 4. *Nemo unquam repente uno simul passu scale gradus omnes conscendere potuit;* teste eodem grad. 25. Deniq; S. Laurentius Justinianus serm. in fest. SS. Innocent. *Nemo ad perfectionis valet vestigium scandere, nisi mediante progressu. Materialia videmus construi adificia non repente, sed paulatim. Pueri quoq; ab Eruditoribus suis literis imbuuntur, & ex*
quo;

quoti
Quor
parvi
mus t
Don
1. dic
diffic
seipsu
quo p
quipp
ut id
persu
juven
tur;
verb
& ar
dit.
terro
se coh
attu
mit a
Sicq
cunq
quid
vota
habe
nimi
pusill
nus e
debe
pare
quod

quotidianâ assiduitate studendi efficiuntur docti.
 Quomodo autem paulatim passiones nostras in
 parvis & minimis rebus reprimendo, pervenia-
 mus tandem ad perfectum earundem passionum
 Dominium, practicè ostendit S. Dorotheus *serm.*
1. dicens: *Nec quisquam hoc putet arduum &*
difficile; cum brevi compendio & spatio quis
seipsum possit & velit decius abnegare. Quod,
quo pacto fiat, edocebo: obambulat aliquis, &
quippiam conspicatus, persuadetur à cogitatione,
ut id advertat; at is cogitationi & non bonæ
persuasioni repugnat, seq; avertit. Rursum
juvenis quis magis & vanis rumoribus occupa-
tur; persuadet, ut quoque se turba immisceat, &
verba pariter inferat, negat id se acturum,
& aversus aliò, propriam voluntatem abscin-
dit. Item occurrit illi, ut coquum adeat, in-
terrogetque, quid paret obsonii? non adit, ac
se cohibet. Cernit aliquid in culinâ; quis illud
attulerit, sollicitatur interrogare; compri-
mit appetitum & vocem, & nihil percunctatur.
Sicque dum parva quæque praeidit, sensim qua-
cunq; advenientia praeidere consuevit. Et quid
quid factum fuerit, eo ita contentus est, ac si ad
vota sua evenisset. Cumq; nullam affectionem
habeat, omnino tandem ad impassibilitatem a-
nimi perducitur. Adverte igitur, quantum
pusillum hoc nos proficere faciat. S. Augusti-
*nus etiam *serm.* 20. de Sanctis docet, hominem*
debere litigare quotidie sua, contra vitia incre-
pare se quâdam censurâ austeritatis, & rixam
quodammodo cum homine interiore conferere;

293

volun-

voluntates proprias abnegare. E contra nunquam plenam passionum & motuum suorum moderationem assequetur, qui sibi non quotidie vim infert; sed est, cum quibus vult; pergit, quo vult; dormit, quando & quamdiu vult; loquitur, qua vult, & ubi vult; manducat & bibit, quando & quod vult, & quantum vult; ridet ac latatur inter quos vult; postremo quidquid naribus suave est, quidquid tactui blandum, quidquid oculis delectabile, quidquid ceteris sensibus carnis suae jucundum, exercet ac sequitur, qualiter vult; ut inquit S. Prosper lib. 3. de vita contemplat. c. 1.

Tertium medium est, ut, cum ad quotidianam contra passiones nostras luctam requiratur ardor & desiderium proficiendi, inclinatio ad virtutem, & fervor charitatis, ante omnia caveamus peccata quaecumque; plenè voluntaria & deliberata, etiam minima; *Peccata enim venialia sunt impedimenta spiritualis profectus; teste S. Thomà 3. part. q. 87. a. 1. ad. 1. Et disponunt ad mortalia, juxta eundem 1. 2. q. 88. a. 3. ad. 1. Et retardant, nè animus hominis promptè feratur in Deum. 3. part. q. 87. a. 1. Et impediunt actus virtutum. 1. 2. q. 89. a. 1. Et diminuunt inclinationem ad virtutem. 1. 2. q. 85. a. 1. Et diminuunt fervorem charitatis 3. part. q. 79. a. 4.*

S. 7.

De profectu in moderando & coërcendo Intellectu.

279. **D**iximus suprà ex D. Thomâ 1. 2. q. 77. a. 1. quod motus voluntatis sequatur iudicium rationis: quia voluntas potentia cæca est, non potest ferri in incognitum; adeoq; sicut appetitus sensitivus pro duce habet sensum & potentiam cognoscitivam materiale; ita appetitus rationalis sive voluntas sequitur potentiam cognoscitivam spirituale, nempe intellectum. Undè Christus de hoc mentis oculo ait *Luc. 11. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit; Si autem nequam fuerit; etiam corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergò, nè lumen, quod in te est, tenebrae sint.* Nam cæcus, sic cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt. Inquit idem *Matth. 15.* Et S. Paulus *Ephes. 4.* Peccata abominanda, quæ gentiles admiserunt, obscurato eorum intellectui adscribit, dicens: *Iam non ambuletis, sicut & gentes ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vitâ Dei per ignorantiam, quæ est in illis propter cæcitatem cordis ipsorum.* Ut igitur rectè operemur, necesse est, ita rectificare & moderari intellectû, ut voluntati nihil proponat amandum & prosequendum, quod divinâ aut humanâ lege est prohibitum, aut quod vanum inutile, & spiritualis profectus est impeditivum

Qq 4

Porro

Porro præter ea, quæ suprà attulimus in primò gradu pro *ineipientibus* de abnegatione proprii iudicii in obediendo, & de illuminatione intellectus per lectionem piorum librorum, colloquia spiritualia, & meditationem, agendum hic erit de remotione duorum obstaculorum, quæ ex parte intellectus valdè profectui spirituali obsistunt.

Primum est *curiositas* intellectus in cognoscendis sive addiscendis rebus inutilibus, quando scilicet intellectus intendit talium rerum studiis & scientiis, quæ ad finem & scopum vocationis nostræ planè nihil faciunt. Quod vitium sumoperè cavendum est illis, qui vitam ex contemplativâ & activâ mixtam profitentur: nè tempus illud, quod Sacræ Scripturæ lectioni, studio Theologiæ, & concionibus sacris componendis esset impendendum, ipsi profanis & vanis, curiosis, inutilibus, ac supervacaneis scientiis impendant; Sicut conqueritur S. Hieronymus *Epist. ad Damasum Papam*, dicens: *Sacerdotes dimissis Evangeliiis & Prophetis videmus comædias legere, & amatoria Bucolicorum versuum verba cantare.* Sanè ipse Damasus ad eundem Hieronymum scribens, testatur, se libros Lactantii non libenter legere; quia *rardè de nostro dogmate disputant;* & quæ ibi continentur, *Scholasticis magis sunt apta, quàm nobis, utpotè de metris, & regionum situ, & philosophis disputantia.* S. Bernardus *serm. 36. in Cantic.* variorum hominum studia recensens, ait: *Sunt, qui scire volunt, eo tantum fine, ut sciant;*

sciant; & turpis curiositas est. Et sunt, qui scire volunt, ut sciatur ipsi; & turpis vanitas est. Et sunt item, qui scire volunt, ut scientiam suam vendant, verbi causa pro honoribus; & turpis questus est. Sed sunt quoque, qui scire volunt, ut edificent; & charitas est. S. Augustinus denique; epist. 56. ad Dioscor. vocat imperitissimam scientiam, dum nos scire gaudemus, quid Anaximenes, quid Anaxagoras, quid Pythagoras senserint, & caeteri hujusmodi; cum hoc a vera doctrina & eruditione longe absit. Et lib. 5. confess. c. 3. De scientia Astrologica ait: Mirantur homines Astrologica; & stupent, qui ea nesciunt; & exultant atque extolluntur, qui sciunt. Ante Solis defectum futurum praevident; & in praesentia suum non vident. Item c. 4. Nunquid Domine Deus veritatis, quisquis novit ista, jam placet tibi? Beatus, qui te scit; etiamsi illa nesciat. Qui vero & te & illa novit; non propter illa beator, sed propter te solum beatus est. Qui quasi nihil habens, omnia possidet inhaerendo tibi, quamvis pyros caeli nesciat, melior est, quam mensur caeli, numerator siderum, pensur elementorum & negligens sui.

280. Alterum est curiositas in aliorum vita, moribus, & factis inquirendis, & dijudicandis. De qua Christus Matth. 7. Quid vides festucam in oculo fratris tui; & trabem in oculo tuo non vides? Et Apostolus Roman. 14. Tu quis es, qui iudicas alienum servum? Dominus tuus stat, aut cadit. Quid iudicas fratrem tuum? aut quid spernis fratrem tuum? omnes enim

enim stabimus ante tribunal Christi. S. Basilius serm. de Abdicat. hortatur: *Et si multi multis in rebus errata commiserint, parvaque ac magna, in iisq; pertinaciter perseverent; nolito tu aliorum te erratorum iudicem constituere: habent enim ipsi iudicem justum, qui reddit unicuique secundum opera sua.* Quod intellige de illis, quae manifestè non sunt mala, sed possunt bono & malo animo fieri; Sicut ait S. Augustinus in illud Roman. 24. *Tu quis es &c. In his rebus, quae & possunt bono animo fieri, & malo, non audeamus de alterius corde, quod non videmus, ferre sententiam: in his autem rebus, quas bono & casto animo fieri non posse manifestum est, non improbat, si iudicemus.* Quin & tunc fraternam correctionem erranti impendere tenemur, si delictum mortale sit certum; nec alius sit, qui ipsum corrigat; & ipse sine correctione non credatur se emendaturus, correctus autem prudenter speretur ad meliorem frugem se recepturus. De quâ correctione fraternâ suo loco dicemus. Quod si alius fuerit constitutus, qui singulorum actus sollicitè observet, & corrigat, aut si delictum non sit certum; tu cave aliena conservationis esse temerarius iudex. *Etiâ nisi perperam actum quid deprehenderit, nec sic iudices proximum; magis autem excusa intentionem, si opus non potes; puta ignorantiam, puta subreptionem, puta casum aut vehementem nimis tentationem;* inquit S. Bernardus serm. 4. in Cantica. *Nam quid tibi ipsi negotia plectis? quid curiosus es? si Deus ita ordi-*

ordina
cerem
terem
dicere
nobis
rum
quid
riofita
facim
Unde
morte
tem:
me seq
Por
evitari
tem e
ad no
fectus
mend
in illu
Nostra
ter ser
etiam
mus.
alienâ
fit nob
defect
rum d
gimus
apud C
enim v
nam &

ordinasset, ut percunctaremur vitas, & exposceremus pœnas, & curiosè aliorum mores discuteremus, annon multi gravatim & apud seipsoz dicerent: Quidnam est hoc? difficilem rem nobis Deus præscripsit; non enim possumus aliorum vitam inquirere; Siquidem ignoramus, quid admisserint: Nunc verò cum omni hac curiositate nos liberaverit, nobis ipsis negotium facimus; & per hoc nosmetipsos negligimus. Unde Christus ad Petrum curiosè de vitâ & morte Joannis Apostoli inquirentem & dicentem: Hic autem quid? ait: quid ad te? Tu me sequere. Joann. 21.

Porrò medium primum & efficacissimum ad evitandam hanc nostri intellectus curiositatem est, ut cogitationes nostras convertamus ad nos ipsos, & solliciti simus, quomodò defectus nostros proprios deprehendamus & emendemus; Sicut monet S. Chrysostomus *serm. in illud Pauli: Salutate Priscam &c.* dicens: Nostram ipsorum vitam singulis diebus diligenter scrutemur: aliorum autem vitam ei, qui etiam incognita novit, judicandam relinquamus. Hac enim ratione fiet, ut tempus pro alienâ vitâ & moribus investigandis non superfit nobis; & propter multiplices & enormes defectus nostros non audeamus leviores aliorum defectus perstringere; Sicut accidisse legimus illis Judæis, qui mulierem peccatricem apud Christum accusabant. Joann. 8. Cùm enim vehementius instarent, ut Christus pœnam & supplicium in illam decerneret; is verò

rò responderet : *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat, ac præterea se inclinans, singulorum peccata in terrâ describeret, & oculis eorum obijceret; unus post unum exhibant, incipientes à Senioribus; nec ulterius de mulieris peccato puniendo verba faciebant. Ve tibi tua, nigra dicebat cacabus olla; quia non agnoscebat propriam suam nigredinem, quæ major & deformior erat, quam nigredo ollæ. Et Christus Matth. 7. Quomodo dicitis fratri tuo: Sine ejiciam festucam de oculo tuo: & ecce trabs est in oculo tuo?*

Secundum medium est, ut intellectui nostro circa interiorem aliorum hominum constitutionem & animi statum cognoscendum diffidamus, & de errore suspectum habeamus. *Homo videt ea, quæ apparent: Dominus autem intuetur cor. 1. Reg. 16. Et Jeremia 17. Pravum est cor omnium & inscrutabile; quis cognoscet illud? Undè Apostolus monet. 1. Corinth. 4. Nolite ante tempus judicare, quoadusq; veniat Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum & manifestabit consilia cordium.* Quod si quis velit experimentaliter discere, quam facile possit intellectus humanus errare circa internam animi constitutionem in aliis cognoscendam; is tantum se reflectat supra seipsum, & recogitet, quoties alii circa ipsum in suspicando & judicando erraverint, quam sæpè in malam partem interpretati fuerint, quod ipse optimâ ex intentione fecerat; quoties etiam suspicati sint, de quo ipse nunquam cogitavit.

Legat

Legat Historiam Evangelicam; & videbit, quàm graviter in judicando erraverint, Sacerdotes, Pharifæi, & Scribæ circa Christum & Præcurforem ejus Joannem: cùm tamen putarent se conformiter S. Scripturæ judicare. Tutius igitur & securius procedit, qui de omnibus benè, quàm qui de uno aliquo malè sentit. *Nam qui proclivior est ad bene credendum de homine, quàm ad malè suspicandum, non se multum dolet errare, cùm benè credit etiam de malo. Periculosum est autem, cùm quis malè senserit fortè de bonè, nesciens qualis sit. Quid perdo, si credo, quia bonus est; Si incertum, utrum sit malus?* inquit S. Augustinus in Psalm.

147.

Tertium medium est charitas erga proximum: Nam quem veraciter diligimus, illius verba & facta non finistrè interpretamur, sed à culpâ excusamus, & in bonam partem trahimus; quia *charitas non cogitat malum.* 1. Corinth. 13. Sicut experimur in parentibus, qui sæpè in liberis suis laudant & approbant etiam illa, quæ alii homines vituperant & carpunt.

§. 8.

De profectu in modo & ratione meditandi.

281. Quatuor modis sive exercitiis potissimum accedimus ad Deum, teste S. Bernardo, *Lectio*ne scilicet, *meditatione*, *Oratione*, & *contemplatione*. Per ipsum verò amoris exercitiura

ercitiū Anima Deo plenè conjungitur, uni-
 tur, & adhæret. De Lectione jam suprâ in
 primo gradu pluribus egi: Quibus hic solum
 ex Ludovico Granatenſi. *De perfect. Amoris*
Dei addendum, quod inter lectiones ea plus fa-
 ciat ad conjunctionem cum Deo, *qua magis est*
affectuosa, devota, & plus habet Amoris Divi-
ni; cujusmodi est lectio *meditationum S. Au-*
gustini, Stimuli Amoris S. Bonaventuræ &c. De
 meditatione & reliquis dicam in sequentibus.
 Itaq; quamvis suadendum sit *incipientibus* &
 Tyronibus, ut meditationes suas quotidianas
 desumant ex aliquo libro jam formatas, & in
 sua puncta ab Authore libri distributas. Nihil
 ominus postquam usum & praxin meditandi
 satis didicerunt, & in eâ arte se diu exercuerunt,
 non est amplius necesse hujusmodi libris inhæ-
 rere; sed possunt ipsi materias fini & intencio-
 ni suæ convenientes sibi juxta spirituales suam
 indigentiam & necessitatem, aut utilitatem se-
 ligere, & meliori modo disponere v. g. ad pro-
 fectum faciendum in Humilitate possunt sibi
 pro meditatione assumere Historiam illam Chri-
 sti, apud Joann. c. 13. lavantis pedes discipulo-
 rum. Pro incremento Paupertatis serviet tex-
 tus Matth. 8. *Filius hominis non habet, ubi ca-*
put reclinet &c. Ad perfectam obedientiam
 obtinendam accommodatus erit pro medita-
 tione textus S. Pauli *Philipp. 2. Factus est obe-*
diens usq; ad mortem. Et sic de reliquis. Vide
 sententias suprâ allatas ex S. Scripturâ contrâ
 tentationes frequentiores. Modus autem &
 ratio

ratio
 vel pe
 gradu
 nem p
 rentiu
 aut ph
 rum,
 vel te
 caperj
 quom
 expen
 Nazar
 Quid
 na rer
 putas
 nequa
 Myster
 atas,
 & anir
 us in
 parit,
 Magus
 vidua
 S. Hier
 erat, c
 loquit
 na & c
 Cir
 tias A
 Primò
 lus & c
 physica

ratio procedendi in meditatione poterit esse vel per *puncta plura*, sicut tradidimus supra in gradu primo: vel sine punctis per *considerationem personarum* in mysterio aliquo Fidei occurrentium; aut per *considerationem Actionis*; aut plurium Actionum personæ, vel personarum; aut per *expansionem verborum* personæ; vel textuum & sententiarum S. Scripturæ. Circa *personas* considerari possunt earum Nomina; quomodò S. Bernardus *serm. 1. super Missus est* expendit Nomina Angeli Gabrielis, civitatis Nazareth, Josephi, Beatæ Virginis &c. dicens: *Quid sibi voluit Evangelista tot propria nomina rerum in hoc loco iam signanter exprimere? putasne aliquid horum supervacue positum sit? nequaquam: plena quippe sunt omnia supernis Mysteriis &c.* Secundo possunt considerari ætas, status, Officium, Bona externa, corporis & animi constitutio &c. Sicut facit S. Ambrosius in *Lucam*, dum ait: *Virgo generat, sterilis parit, mutus loquitur, Elisabeth prophetat, Magus adorat, utero clausus Joannes exultat, vidua confitetur, Justus expectat &c.* Item S. Hieronymus in *c. 19. Matth.* *Petrus piscator erat, cibos manu & arte querebat; & tamen loquitur confidenter: Ecce nos reliquimus omnia &c.*

Circa *Actiones* personarum & circumstantias Actionum possunt considerari sequentia: Primò *Fini*, quis & qualis fuerit, bonus an malus &c. Secundo *causa efficiens* Actionum, physica, vel moralis; cujusmodi est Imperans
con-

consulens &c. Tertiò *qualitas* Actionum, an fuerint crudeles, voluntariæ &c. Quarto *locus*, in quo exercitæ sunt Actiones v. g. Flagellatio Christi in atrio Pilati, captivitas in horto, crucifixio in monte Calvariæ. Quinto *tempus*, in quo Actio aliqua contigit, v. g. Nativitas Christi in hyeme, mors & Resurrectio in vere, prædicatio in anno ætatis trigesimo &c.

Circa *Verba* & locutiones personarum, vel circa sententias S. Scripturæ præsupponendum est, quod nullum sit verbum in omnibus Libris & capitulis Bibliorum redundans & superfluum. *Nihil temerè & fortuitò loquitur Divina Scriptura; sed & Syllaba & apiculus reconditum habet thesaurum;* inquit S. Chrysostomus *homil. 18. in Genes.* Et S. Gregorius Nyssenus *de Gen. hom. Grave nefas est dicere, in Scripturâ verbum aliquod redundare.* Item S. Bernardus *serm. 1. super missus est: Si nec folium de arbore sine causâ, nec unus ex passeribus sine Patre cælesti cadit super terram: putem ego, de ore Sancti Evangelistæ superfluum diffluere verbum? Non puto: plena quippe sunt omnia supernis mysteriis.* Hoc præsupposito rectè concluditur, in meditatione & consideratione cujusvis sententiæ Divinæ Scripturæ nullum verbum esse transiliendum quasi superfluum, aut impertinens, aut inutile, sed omnia & singula verba esse accuratè examinanda & perpendenda, imò & syllabas verborum; Sicut ait S. Basilius *lib. 1. de Spiritu Sancto: Nobis præscriptum est, ut si-*
miles
fas est.
ne. C
autem
sunt di
cutere
det nos
bis) nu
sus sui
cedente
ratione
Et S. C
putetis
Nihil e
aliquâ
in se h
dum, i
ad orn
sed om
aliquo
ruendi
denda
libet v
canda
ciat, v
peccat
propos
nis &c
Por
quod
conjun
tur ci

miles efficiamur Deo, quatenus humana natura
 fas est. Porro similitudo non est absq; cognitio-
 ne. Cognitio verò doctrinā paratur. Doctrina
 autem initium est Oratio. Orationis partes
 sunt dictiones & Syllaba. Proindē Syllabas ex-
 cutere non est aberrare à scopo. Quod si quis ri-
 det nostram circa Syllabas (ut Psalmi utar ver-
 bis) nugacitatem; ipse quidem infrugiferum ri-
 sū sui fructum metet: Nos verò haud unquam
 cedentes hominum convitiis, nec illorum vitupe-
 ratione dejecti, vestigandi studium deseremus.
 Et S. Chrysostomus homil. 28. in Genes. Non
 putetis obsecro, hoc absq; causā fuisse adjectum.
 Nihil enim est in Divinā Scripturā, quod non
 aliquā ratione dictum sit: quod & non latentem
 in se habeat utilitatem. Undē non est putan-
 dum, in Divinis Scripturis usurpari Synonyma
 ad ornatum; uti faciunt Scriptores prophani:
 sed omnia verba etiam minutissima significant
 aliquod mysterium, & præbent occasionem e-
 ruendi alicujus conceptus boni; ideoq; perpen-
 denda sunt singillatim, & ordinatē; ac post quam
 libet voculam per intellectum expensam appli-
 canda est voluntas, ut affectum indē bonum eli-
 ciat, vel Amoris, vel timoris, vel doloris de
 peccatis, vel desiderii Bonorum cœlestium &c.
 propositumq; concipiat emendationis, perfectio-
 nis &c.

Porro notat Ludovicus Granatensis supra,
 quod inter meditationes eæ sint utiliores ad
 conjungendam cum Deo animam, quæ versan-
 tur circa Beneficia, & Perfectiones Dei, om-

R r

niaq;

niaq; alia, quæ possunt in nobis amorem Divinum accendere. Cujusmodi meditationes plures adfert idem Author *lib. cit. circa finem.*

§. 9.

De profectu in modo orandi.

282. **P**ER *orationem* hic intelligitur brevis & frequens ad Deum *aspiratio*; cujus jure exercitium valet plurimum ad unionem cum Deo; sicut cum aliis Scriptoribus illuminatissimis testatur Cardinalis Bona *in viâ compendij ad Deum c. 5.* Undè quidam Doctor apud Ludovicum Granatensem *suprà* ait: *Et si multa viae sunt, quibus ad perfectionem pervenitur; tamen compendiosissima & efficacissima est hac, quam docet S. Dionysius & multi alii post illum nempe elevare cor nostrum ad Deum cum affectibus & desideriis amore ipsius inflammatis, conversando cum eo, & cum eo colloquendo, incedendo semper collectis animæ viribus in illius conspectu, & eliciendo ex omnibus rebus incentiva quadam ad illum melius cognoscendum, & ferventiùs amandum.* Sunt autem *aspirationes* nihil aliud, quàm brevissimæ quædam orationes, sive mente solâ, sive mente simul ac ore conceptæ, & prolatae; quibus debet anima fidelis in quovis loco & tempore assuescere, & frequenter incumbere, cor suum & voluntatem ad Deum erigens die ac nocte, domi & foris, sedens & ambulans, in quovis negotio, in quavis actione,

& occupatione; quantum scilicet humana infirmitas & vitæ præsentis conditio permittit. Dicuntur *aspirationes*; quia illis aspiramus ad Deum, & nihil nisi Deum spiramus. Dicuntur quoque *motus Anagogici*; id est, sursum ducentes; quia nos à rebus terrenis abducunt, & ad superna levant, ac tandem ad beatam cum Deo unionem evehunt.

Dicuntur etiam *orationes jaculatoria*; quia instar jaculorum & sagittarum velocissimè eas jaculamur ad Deum. Dicuntur denique *Affectus*; quia sunt affectiones cordis, desideria, ac proposita voluntatis. Undè Victor Gelenius in *summâ Pract. mystica Theologia*, aspirationem definit, quod sit *expeditus affectus erga Deum ut Summum Bonum*. Traditque primum statum, per quem anima transire debet, antequam perveniat ad culmen sanctitatis, esse statum *meditationis*, secundum *aspirationis*, & tertium *contemplationis*: Nam exercitium hoc aspirationum illis præsertim convenit, qui animam à vitiis jam expurgarunt, & aliquantulum in exercitio meditationis profecerunt. Postquam enim anima à sæculi affectu per meditationis exercitationem abducta fuerit, ita ut sentiat Divinum in se ignem accensum; tunc relicto statu meditationis transit ad statum *Aspirationis*; post quem demùm ad *contemplationem* pergit; uti advertit memoratus Cardinalis Bona *suprà c. 7.*

283. Porro ad Exercitium *Aspirationum* facilitandum requiruntur sequentia: *Primum* est memoria & recordatio præsentis Dei; nam ad præsen-

R r 2

præsen-

præsentem non est difficile nobis loqui & aspirare. Non est autem necesse, ut per hanc recogitationem Divinæ præsentia caput sive cerebrum & phantasiâ nostram fatigemus; sicut imperiti quidam faciunt, & per hoc imaginationem suam lædunt: Sed sufficit per actua-lem fidem apprehendere immensitatem Dei, quâ cœlum & terram implet; scientiam ejus infinitam, quâ cuncta videt & penetrat; & concursum illius ad omnes nostras operationes. Unde Ludovicus Granatensis postquam monuit, hominem debere in semetipso extruere oratorium, in quo semper vacet Deo, & in præsentia Dei versetur; subdit, hoc non esse faciendum cum impetu & violentiâ, sed cum tranquillitate, & simplicitate; inclinando suaviter spiritum ad supremam illam Deitatem.

Secundum est tranquillus, pacatus, quietus, & serenus animi status; qui supponit perfectam abnegationem, & nuditatem ab omnibus imaginibus, formis, & speciebus creaturarum; fugam curiositatum, inutilium sermonum, humanarum consolationum, & vanarum occupationum; mentem liberam & expeditam ab omni terrenâ delectatione, desiderii proficiendi; lectionem spiritualem; colloquutionem de rebus Divinis; silentium &c. Nam quælibet vel minima inordinatio, quicunq; tenuissimus affectus erga creaturam aliquam, quævis exterior distractio moram injiciunt Animæ ad unionem cum Deo properandi.

Tertium est, ut, si initium hujus exercitii videatur

deatur nobis difficile, propter naturæ nostræ instabilitatem, & liberè evagandi consuetudinem, non propterea animum abjiciamus, & ab incepto desistamus; sed constanter & fortiter conemur per assiduum laborem vincere difficultatem, donec consuetudo in animo fuerit stabilita, & quasi in naturam transferit. Ad quod plurimum valebit, & maximè necessarium est, Gratia Divinæ auxilium quotidie implorare: quia *suprà vires hominis est, serere cum Deo colloquium, nisi adsit vis & actus Spiritus Sancti;* ut inquit S. Chrysostomus *apud Cardinalem Bonam supra;* Qui etiam addit, eum, qui ex hac saluberrimâ exercitatione uberes fructus percipere cupit, nullâ unquam die, imò nullâ horâ, si fieri possit, intermittere eam debere, juxta illud monitum Christi *Luc. 18. Oportet semper orare, & non deficere.* Et S. Pauli *1. Thesal. 5. Sine intermissione orate.* Quod intelligendum non de quolibet momento & puncto, aut sub quâlibet occupatione; quia sunt quædam occupationes, exigentes vehementem mentis applicationem & advertentiam, quæ non simul compatiuntur actualem elevationem & aspirationem animi; cujusmodi sunt studia litterarum, & liberalium artium tractatio; undè in illis sufficit mentem antecederet ad Deum elevâsse, & eandem per sanctam intentionem ex motivo charitatis elicitam Deo univisse. In aliis tamen monet Granatensis *suprà.* Nos nunquam debere esse totos in re aliquâ & negotio externo; sed semper reservandam

R r 3 esse

esse Deo aliquam partem animi non occupatam, ita ut semper maneat cordis particula, quæ Deum respiciat, eum cogitet, & ad eum aspiret.

284. *Fontes aspirationum*, è quibus elici possunt & hauriri, sunt plures, videlicet consideratio cœlestis Patriæ, tædium miseræ hujus vitæ, desiderium Deum videndi, magnitudo Divinæ Bonitatis & misericordiæ, Dei Sapiencia, potentia cœteræq; perfectiones, dolor de peccatis, affectus gratitudinis, passio Salvatoris, amor erga Deum, amor Dei erga nos, Divinæ Providentiæ admiratio, zelus animarum, & desiderium patiendi pro Christo. Quibus accedunt Actus abnegationis, pœnitentiæ, charitatis, Humilitatis, & cœterarum virtutum. Verba autem & affectus desumi possunt vel ex Sacra Scripturâ, maximè ex Psalmis, qui hujusmodi affectibus abundant; vel ex Sanctis Patribus, dicendo v. g. cum S. Augustino: *Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua!* &c. Cujus Sanctissimi Patris Confessiones, Soliloquia, Manuale, Meditationes copiosissimam materiam subministrant. Vide plurimas Aspirationum formulas collectas, & in decades distributas ab illustrissimo Cardinale Bonâ in *viâ compendii ad Deum*; quæ inexpertis, vel aridis magnum subsidium conferunt.

S. 10.

De contemplatione.

285. **C**ontemplatio opus & occupatio est *perfectorum*; ad quam pervenitur non industria

tis naturæ, feruntur impatientissimo desiderio ad Deum, quasi velint omnia Divina quodammodo deglutire. Nam tales mox defatigati deficiunt, & internam serenitatem ad contemplationem adeò necessariam perdunt. Errant præterea, qui inconsultò statum Aspirationis ante tempus deserunt, & ad statum contemplationis transire volunt: quia cùm humilitate & consilio careant, præcipitio & ruinæ proximi existunt. Utrùm verò quis ab Aspiratione debeat transire ad contemplationem, colligere potest ex hoc indicio, si experienciâ ipsi constet, quod orationes jaculatoriæ solito ardore destituantur, & quod interna dispositio inclinet ad intuitus & inhæssiones spirituales, quasi ad quietem mentalem non per gustum transeuntem, sed permanentem & perseverantem.

286. Porrò definitur *contemplatio* ab Authore libri de spiritu & animâ inter opera D. Augustini, quod sit *perspicua veritatis jucunda admiratio*. S. Bernardus ait: *Contemplatio est verus certusq; intuitus animi de quacunq; re; sive apprehensio veri non dubia*. Brevius S. Thomas: *Contemplatio est Divinæ veritatis simplex intuitus*. Fuliùs alii: *contemplatio est intuitio clara & quieta Divinorum; voluntatem ad perfectum amorem inflammans*. Fusissimè deniq; Jacobus Alvarez: *Contemplatio est liber, perspicax & certus intuitus Dei, & rerum cælestium admirationem inferens, in amorem desinens, & ex amore procedens*. Dicitur primò *intuitus*; quia in contemplatione non discurretur ad inquirendam

dam veritatem; Sicut in meditatione facimus; sed contemplatio veritatem simpliciter & absq; discursu inspicit. Dicitur secundo *intuitus liber*, scilicet ratione hominis contemplantis, qui debet esse liber non tantum à peccatis, sed etiam ab affectibus inordinatis, & à curis superfluis. Item ratione actus; quia animus à rebus terrenis expeditus, quasi avis in aëre liberrimo motu vagatur, quocunq; Deus illum fert. Dicitur tertio *intuitus perspicax*, id est, clarus, apertus, & conspicuus, non quidem in lumine gloriæ, sed in lumine fidei; quam fidem lux sapientiæ perficit & exacuit. Dicitur quarto *intuitus certus*; quia de rebus divinis eò certiores reddimur, quò clarius eas perspicimus. Dicitur quinto Dei, *ac rerum caelestium intuitus*; ut significetur objectum contemplationis, quod est Deus in essentiâ unus, in personis trinus, infinitè perfectus, & infinitis perfectionibus excellens. Item Christus Salvator noster cum omnibus mysteriis & Beneficiis humano generi exhibitis. Deniq; Patria caelestis & Ecclesia triumphans; verbo, omnia objecta meditationis possunt esse etiam objecta contemplationis; si talia sint, quæ ad amorem Dei corda inflamment. Dicitur Sexto *admirationem inferens*; licet enim illa, quæ contemplamur, sint nobis per fidem cognita & perspecta, nihilominus quia novo & insolito modo nobis proponuntur, stupenda nobis & mirabilia videntur. Dicitur septimò *in amorem desinens*; ut ostendatur, quis sit finis contemplationis; nempe major,

R r s per-

perfectior & intensior *amor Dei*, per quem Deo unimur, & intimè adhxremus, ac unus quodammodò Spiritus cum Deo efficimur. Deniq; additur *ex amore procedens*: quia ex charitate Dei incitatur ad eius contemplationem; ut eum magis & perfectius amemus. Quod verò supra dixi, contemplationem esse *Donum perfectiorum*, qui vitiis extinctis, & affectibus moderatis, eam mentis tranquillitatem possident, quâ possint mentis obtutum in Deo figere; nullatenus intelligendum est, quasi omnes *perfecti* sint contemplativi, & donum contemplationis possideant: Nam non omnes perfecti eleuantur ad contemplationem, saltem perfectam: quia Deus multas alias habet vias, quibus perfectos & sanctos efficiat; cuiusmodi sunt afflictiones, labores vitæ activæ, oratio, multiformis mortificatio &c. soletq; aliquando evenire, ut magnis contemplationis donis cumulati, sint charitate inferiores aliis, qui hæc dona contemplationis non experiuntur. Undè non debet fieri pusillanimis, qui contemplationis gratiam in se non sentit.

Atq; hæc de unitione cum Deo per meditationem, aspirationem, & contemplationem sufficient. Nunc ad *unitionem voluntatis* per actualem charitatem, seu amorem transeamus.

§. II.

De unitione voluntatis cum Deo, quæ est apex perfectionis.

287. Post unitionem intellectus nostri cum Deo per considerationem sequitur etiam *unitio*

unitio voluntatis; quamprimùm enim intellectus Bonum aliquod cognovit; voluntas erga illud afficitur, & per amorem illi se unit; ita ut, quò perfectior est cognitio, eò major sit voluntatis erga Bonum cognitum affectus, amor, & unio. Solet autem unitio per voluntatem cum Deo præstantior multò & perfectior esse, quàm illa, quæ fit per intellectum: Imò in voluntatis unitione cum Deo summo Bono consistit tota perfectio nostra, ad quam aspirare debent omnes Religiosi, & quam actualiter jam possidere tenentur, qui ad vitæ activæ functiones applicantur; ut alios purgare, illuminare, & perficere possint. Contingit enim hæc unitio per charitatem perfectam: *communis autem Doctorum sententia est, quod perfectio vitæ Christianæ consistat in perfectione charitatis*; ut inquit Ludovicus Granatensis *lib. 7. memorial. vitæ Christianæ c. 1. Et pro ut illa magis aut minus est perfecta, erit etiam magis aut minus perfecta vitæ Christiana; adeò ut qui perfectus est in charitate, perfectus etiam sit in hac vita.* Quæ autem sit hæc perfectio charitatis, quæ nos Deo unit, & perfectos reddit, declarat idem Doctor ex S. Thomâ, adducens tres gradus & species perfectæ charitatis. Prima est, quâ Deus in tantum diligitur, in quantum est diligibilis. Et hæc perfectio in solo Deo est. Secunda est eorum, qui semper amant Deum ex totis viribus suis actualiter, & sine intermissione. Quæ perfectio competit solis Beatis, qui Deum intuitivè semper vident. Tertia charitas est viatorum; *quæ et si non possit ascendere*

cendere ad perfectionem Beatorum; contendit tamen, quantum potest, ut quàm proximè ad illam accedat; tantòq; solet esse perfectior, quanto similior est ei, quam habent Beati in celo, qui actualiter sine intermissione & totis viribus ardent in amore Divino. De qua charitate Dionysius Carthusianus in exhortat. Novitior, art. 3. ait: Non ita dico, Deum jugiter & constanter quarendum, quasi oporteat, sive possibile sit omni momento actualiter ferri in ipsum per intellectualem considerationem & virtuosam affectionem aut actionem: sed quod homo, presertim Religiosus, debeat toto assiduòq; conatu ad hoc niti, ut quantum sibi Deo auxiliante possibile est, propinquet quotidie indefinente illi actuali elevationi mentis in Deum; conando ad id, ut sepius in Deum feratur, & stabilis in tali elevatione actualiter permaneat; sicq; quotidie frequentius purius atq; stabilius erigatur in Deum per ipsius Considerationem seu contemplationem affectuosam & fixam, & item per actualem ipsius dilectionem puram & stabilem.

Unde non sufficit ad hanc perfectionem charitatis, quod quis aliquoties aut sæpius in vitâ eliciat actus charitatis, sicut homines sæculares faciunt. & facere tenentur. Neq; satis est quod in quolibet die aliquoties per amorem quis Deo se uniat. Sed necessarium est, ut quemadmodum Christus Dei Filius in terris agens, semper ac incessanter per actus charitatis fuit & mansit Deo unitus in cunctis operibus suis; ita quidem ut nullum unquam momentum fuerit;

fuerit, quo non per actualem charitatem intensissimam sanctissima illius anima Deo adhæserit: Sic & voluntas nostra semper quasi ac omni ferè momento (quantum scilicet vitæ præsentis status & humana infirmitas permittit) Deo Summo Bono per actus charitatis intensos in omnibus operibus seu functionibus nostris conjuncta existat & unita; referendo scilicet dicta opera in principio per intentionem ex charitate procedentem, ad Dei Beneplacitum, Laudem & gloriam; gaudendo de ejus Bonis in & extrinsecis; desiderando Divini Nominis glorificationem: conformando voluntatem nostram cum Divinâ &c. ita ut omnis nostra oblectatio, omnis amor, cogitationes, omnes, omniaq; desideria nostra sint in solo Deo; & quidem cum tantâ continuatione, ut semper aut ferè semper cor nostrum in Deo sit absorptum; ac in omni opere vel negotio maneat aliqua intellectûs & voluntatis particula libera, quæ Deo vacet per considerationem & amorem; ut inquit Ludovicus Granateasis *suprà c. 2. & alibi*. Quod tamen intellige de operibus illis & functionibus, quæ simul compatiuntur actualem intellectûs advertentiam ad Deum. Nam si opus aliquod tam vehementem & intensam exigeret intellectûs applicationem, ut simul ad Deum advertere non posset (veluti sunt studia litterarum) tunc neq; charitas in voluntate *actualiter* continuari posset, propter defectum considerationis ex parte intellectûs, quem voluntas ut ducem sequitur; & quia cœca est,

ca est,

cæ est, in incognitum ferri nequit: Adeoq; in
 ejusmodi operibus sufficet, si quis intentionem
 ex motivo charitatis elicitam illis præmiserit,
 & virtualiter saltem continuaverit, ita ut vi ac
 virtute intensiõnis illius præviæ opus inceptum
 profèquatur, & ad finem usq; perducatur. Media
 porrò ad hanc voluntatis nostræ cum Deo Sum-
 mo Bono unionem, non sunt alia, quàm illa,
 quæ hæctenus in primo & secundo gradu fufius
 descripsimus; Scilicet perfecta animæ purgatio
 à peccatis & vitiis, edomatio passionum inor-
 dinatarum; Humilitas, voluntaria paupertas,
 Castitas, Obedientia, sive abnegatio propriæ vo-
 luntatis & Judicii, evacuatio memoriæ & phan-
 tasiæ à speciebus & imaginibus sæcularibus; mo-
 deratio potentiæ cognoscitivarum, Silen-
 tium, & solitudo; Quibus omnibus removen-
 tur *impedimenta*, quæ obsistunt unioni cum Deo
 per charitatem: Item conferentiæ & colloquia
 spiritualia. Lectio piorum librorum; medita-
 tio de perfectionibus Divinis & Beneficiis à
 Deo acceptis, praxis Aspirationum, & contem-
 platio; Quæ sunt *adjumenta*, quibus anima ad
 Dei amorem & unionem elevatur. Quamvis
 contemplatio non sit ad hoc simpliciter neces-
 saria; uti suprâ dictum est ex Cardinale Bonâ.
 288. Porro ex unitione voluntatis cum Deo,
 sequitur adhuc alia quædam *exterior*, quæ in
*similitudine circa vitam, mores, & conversatio-
 nem externam* sita est, duasq; partes complecti-
 tur: prima pars in eo consistit, ut in nobis ip-
 sis circumferamus exterius similitudinem &
 ima-

imaginem Christi in terrâ converſantis, vitaq; nostra & ratio converſandi conformetur ſive aſſimiletur vitæ ipſius; ita, ut cum S. Paulo diſcere poſſimus: *Vivō jam non ego, vivit verò in me Chriſtus Galat. 2.* Et non modò cogitationes affectuſq; noſtros internos, ſed etiam actiones externas conformemus actionibus Chriſti Domini Noſtri, haud ſecus, quàm ſi totidem Chriſti videremur; perfectionis enim ſtudioſus omnes actiones ſuas tam internas quàm externas aptè debet conformare vitæ Chriſti, ut Angelorum hominumq; oculis appareat alter Chriſtus; ut inquit Bartholomæus Riccius *inſtruct. de modo rectè meditandi part. 1. c. 7.* Urdè Paulus *Roman. 13.* monet: *Induimini Dominum Jeſum Chriſtum.* Et *1. Corinth. 15.* hortatur, ut *portemus* deinceps imaginem cæleſtis hominis; Sicut hætenus *portavimus imaginem terreni.* S. Joannes autem *1. epiſt. 2.* requirit, ut, ſi velimus in Chriſto manere, ſicut ille ambulavit, ambulemus. Hæc enim eſt vehementer ſe invicem amantium natura & indoles, ut ſibi pro poſſe aſſimilentur in moribus, & externo converſandi modo; juxta illud tritum apud S. Hieronymum *ſuper Michæam Prophet.* *Amicitia parem aut facit, aut accipit.* Sic de eo, qui nos ardentè amat, dicere ſolemus, quod ſit *alter ego*, id eſt, tam per omnia mihi ſimilis, ut in me tranſformatus videatur. Qui ergò Deum vehementer diligit, ejus imagini, quam in terris monſtravit, omni modo poſſibili ſe conformat & aſſimilat.

Altera pars hujus unionis conſiſtit in eo, ut laboremus

boremus & conemur etiam alios homines effi-
cere similes ac conformes Christo in vita & con-
versatione; ut Deus in omnibus laudetur &
glorificetur. Quomodo legimus S. Paulum labo-
râsse, & alios ad hanc similitudinem provocâsse:
Estote imitatores Dei; sicut Filii charissimi. E-
phes. 5. Et 1. Corinth. 11. Imitatores mei estote,
sicut & ego Christi. Qui enim Deum vehemen-
ter amat, is tanto gloriæ Dei propagandæ, &
salutis animarum procurandæ Zelo flagrat, ut
nullos labores & difficultates, nulla pericula &
detrimenta corporis, imò nec mortem ipsam
horreat & pertimescat; Sicut Christus Dei Fi-
lius ex abundantissimo erga Patrem suum cœ-
lestem amore nec famæ, nec vitæ suæ pepercit,
ut Dei gloriam & animarum salutem promove-
ret; *ut glorificetur Pater in Filio. Joann. 14.*
Verùm de hoc infra fufius capite proximè se-
quenti.

CAPUT III.

*De officio secundo, & munere eorum, qui
in gradu proficientium sunt
constituti.*

289. **D**iximus suprâ ex D. Thomâ 3. part. q.
40. a. 1. ad 2. quod *Christus talem vi-*
tam elegerit, secundum quam aliquis predicando
& docendo contemplata aliis tradit. Undè qui
vitam activam cum Christo profitentur, sicut
omnes Canonici Regulares, maximè verò Nor-
bertini